



OBČINA JESENICE
CESTA ŽELEZARJEV 6, JESENICE



STRATEGIJA ZA MLADE V OBČINI JESENICE ZA OBDOBJE 2024–2033

Jesenice, 2023

Kazalo:

1	UVOD	1
2	IZHODIŠČA ZA PRIPRAVO STRATEGIJE	3
3	TEMELJNI DOKUMENTI NA PODROČJU MLADINSKE POLITIKE	4
3.1	ZAKONODAJNI IN STRATEŠKI OKVIR	4
3.2	VELJAVNI OBČINSKI PREDPISI S PODROČJA DELA Z MLADIMI	6
4	OPREDELITEV TEMELJNIH POJMOV S PODROČJA MLADIH	7
5	POLOŽAJ MLADIH V OBČINI JESENICE	9
5.1	STATISTIČNI PODATKI, KI SE NANAŠAJO NA PODROČJE MLADIH V OBČINI JESENICE	9
5.2	ORGANIZACIJE, KI DELUJEJO NA PODROČJU MLADINE V OBČINI JESENICE	14
5.2.1	<i>ORGANIZACIJE ZA MLADE V OBČINI JESENICE</i>	14
5.2.2	<i>MLADINSKE ORGANIZACIJE V OBČINI JESENICE</i>	17
5.2.3	<i>OSTALE ORGANIZACIJE</i>	18
5.3	REALIZACIJA UKREPOV, SPREJETIH V STRATEGIJI ZA MLADE V OBČINI JESENICE ZA OBDOBJE 2019–2023	20
6	KLJUČNE USMERITVE RAZVOJA LOKALNE MLADINSKE POLITIKE V OBČINI JESENICE ZA OBDOBJE 2024–2033	23
7	STRATEŠKI CILJI IN UKREPI ZA URESNIČEVANJE MLADINSKE POLITIKE	23
7.1	IZOBRAŽEVANJE	23
7.2	ZAPOSLOVANJE	27
7.3	STANOVANJSKE RAZMERE	30
7.4	MLADI IN DRUŽBA – INFORMIRANJE TER PARTICIPACIJA MLADIH V DEMOKRATIČNIH PROCESIH	31
7.5	MLADINSKO DELO IN MLADINSKO ORGANIZIRANJE	32
8	URESNIČEVANJE IN SPREMLJANJE IZVAJANJA STRATEGIJE	36
9	VIRI IN LITERATURA	37
	PRILOGA 1 PREGLED IZVAJANJA UKREPOV ZA OBDOBJE 2019–2023	38
	PRILOGA 2 KATALOG ŽELJA	44

1 UVOD

Demografska podoba Evrope se vse bolj spreminja. V njej prevladujejo starejši, medtem ko se število mladih v zadnjem obdobju bistveno zmanjšuje. Slovenija pri tem ni izjema. V zadnjih 30 letih je število mladih upadlo za 30 odstotkov. (Vir: Miran Lavrič idr.¹).

Za mlade pogosto slišimo, da so steber naše družbe, pa vendar živimo v obdobju, ki pred mlado populacijo postavlja precejšnje prepreke, od splošne zaskrbljenosti nad prihodnostjo, velikih izzivov na področju reševanja stanovanjskega problema, začasne zaposlitve, pa tudi drugi vidiki prekarosti ostajajo ključni problem, prav tako se slabša duševno zdravje, ugotavljajo raziskovalci položaja mladih v Sloveniji in tudi širše.

Potrebno je izpostaviti tudi dejstvo, da je epidemija COVID–19 grobo posegla v življenja vseh nas in spremenila marsikatero dejavnost na področju mladih. Organizacije so bile primorane aktivnosti bodisi preseliti in prilagoditi za splet bodisi zaključiti njihovo izvajanje, po končani epidemiji pa programe postavljati na novo.

Največjo težavo za mlade je v času epidemije predstavljala odsotnost stikov z ljudmi, bodisi s konkretnimi osebami iz njihovega življenja (prijatelji, sorodniki, partnerji) kot odsotnost normalnih socialnih stikov nasploh. (Vir: Tanja Baumkirher²)

Vse večja težnja k individualizaciji mladih in družbe nasploh bo zagotovo ena izmed pomembnih tem na vseh področjih družbenega udejstvovanja. Prav zato je sistematičen pristop k urejanju mladinskega področja v lokalnem okolju še toliko pomembnejši, saj mora naslavljati lokalno problematiko z določanjem srednjeročnih ciljev Občine in postaviti prioritete, ki bodo mladim in mladinskim organizacijam omogočile pogoje za nadaljnji razvoj.

Občina Jesenice (v nadaljevanju: Občina) je prvi razvojni program za področje mladih sprejela leta 2004 (sprejet na 16. redni seji Občinskega sveta občine Jesenice dne 22. 4. 2004) ter področje mladih v nadaljevanju zajela tudi v Občinskem razvojnem programu 2011–2025 (sprejet na 11. seji Občinskega sveta občine Jesenice dne 27. 10. 2011) ter njegovi novelaciji (sprejeta na 12. redni seji Občinskega sveta občine Jesenice dne 31. 3. 2016), kjer je bilo med prioritetami izpostavljeno spodbujanje mladinskega dela in mladinskega organiziranja ter participacije mladih. Za uresničevanje prioritet iz občinskega razvojnega programa je Občina Jesenice v letu 2014 pristopila k pripravi področnega razvojnega programa – Strategiji za mlade v občini Jesenice za obdobje 2014–2018 (sprejeta na 36. seji Občinskega sveta občine Jesenice dne 22. 5. 2014), ki se je izvajala na različnih področjih (politika izobraževanja in zaposlovanja, stanovanjska politika, politika prostočasnih in družbeno-kulturnih dejavnosti ter na področju politike mladinskega dela in

¹ M. Lavrič idr., str. 8

² T. Baumkirher, str. 16

mladinskega organiziranja) in se je izkazala kot pomemben dokument na področju razvoja mladinske politike, v okviru katere so se izvajali različni ukrepi in za katere so se v občinskem proračunu tudi zagotavljala sredstva (so)financiranja. Tako se je sistematičen pristop k urejanju mladinskega področja v lokalnem okolju nadaljeval s sprejetjem strategije za obdobje 2019–2023. Na izvajanje ukrepov s tega obdobja je močno vplivala epidemija COVID–19, vendar se je prizadevanje za razvoj področja mladih ohranilo. Občina je v mesecu februarju 2023 v sodelovanju z Zavodom za šport Jesenice - Mladinskim centrom Jesenice pričela z aktivnostmi za pripravo lokalne strategije za mlade za naslednje programsko obdobje, to je za obdobje 2024–2033 (v nadaljevanju: strategija).

Prizadevanja lokalne skupnosti oz. različnih deležnikov v občini na področju mladih so izkazana tudi s certifikatom "Mladim prijazna občina", ki ga na podlagi posebnega poziva ter ob izpolnjevanju pogojev občinam podeljuje Inštitut za mladinsko politiko v sodelovanju s Skupnostjo občin Slovenije pod častnim pokroviteljstvom predsednice oz. predsednika Republike Slovenije. Certifikat Mladim prijazna občina s štiriletno veljavnostjo je priznanje samoupravnim lokalnim skupnostim, ki uspešno izvajajo ukrepe s področja t.i. vertikalnih in horizontalnih mladinskih politik, s pridobitvijo certifikata pa se Občina, ki se je pri svojem delu na področju mladih sicer že izkazala za uspešno, zaveže, da bo področje mladih še naprej sistemsko urejala in nivo učinkovitosti v štiriletnem obdobju dvignila oziroma ohranila. Občina Jesenice je nosilka certifikata od leta 2016 dalje (njegova veljavnost je bila v letu 2020 na podlagi izvedenih aktivnosti na področju mladinskih politik podaljšana do leta 2024) in si v sodelovanju z različnimi akterji prizadeva za nadaljnjo podporo in razvoj na tem področju (programi, projekti oz. aktivnosti).

Pričujoči dokument želi postaviti smernice lokalne politike, ki bodo mladim omogočale, da zrastejo v samostojne, ustvarjalne in družbeno odgovorne posameznike in jih podpirale pri premagovanju izzivov v lokalnem okolju, organizacijam in posameznikom, ki delujejo na mladinskem področju, pa omogočile delovanje in razvijanje idej za izboljšanje položaja mladih v občini.

2 IZHODIŠČA ZA PRIPRAVO STRATEGIJE

Občina je v sodelovanju z Zavodom za šport Jesenice - Mladinskim centrom Jesenice (v nadaljevanju: MCJ) pristopila k pripravi strategije, ki bo vsebinsko in finančno začrtala delovanja občine na področju mladih za obdobje 2024–2033. V mesecu marcu 2023 se je pod vodstvom MCJ zbrala t.i. fokusna skupina, ki je združevala aktivne mlade iz različnih mladinskih organizacij, ki delujejo v lokalnem okolju. Tako so na podlagi skupinske diskusije izoblikovali in izpopolnili anketo, da bi lahko v strategijo vključili izražene potrebe, želje in pobude mladih (ciljna skupina so bili mladi od 15. do vključno 29. leta starosti), ki odražajo dejansko situacijo mladih. MCJ je kot organizacija za aktivno vključevanje neorganizirane mladine ter podpora mladinskim organizacijam in neformalnim interesnim skupinam mladih, s pomočjo Kluba jeseniških študentov (v nadaljevanju KJŠ), Mladinskega sveta Jesenice (v nadaljevanju MSJ) in članov delovne skupine za mladinska vprašanja v občini Jesenice, izvedel anketiranje. Da bi zajeli čim večje število mladih in tako zagotovili reprezentativen vzorec, smo za podporo in sodelovanje zaprosili tudi Gimnazijo Jesenice in Srednjo šolo Jesenice ter javne zavode in ostale organizacije (društva, nevladne organizacije ...), ki vključujejo mlade te starostne skupine (bodisi, da izvajajo aktivnosti z mladimi ali za mlade). Mladim smo tako dali priložnost, da so predstavili svoja pričakovanja do lokalnega okolja, pogled na trenutno stanje in prihodnost mladih v okolju, kjer živijo. Podali so predloge in ideje, s katerimi bodo lahko prispevali k razvoju in večji vključenosti mladih v lokalno okolje.

Analiza rezultatov ankete, ki je zajela najširšo populacijo mladih, ter idej zbranih preko fokusne skupine aktivnih mladih, anketiranja na socialnih omrežjih, ki ga je izvedel KJŠ v mesecu marcu 2023 in preko stalnega spremljana pobud mladih na srečanjih delovne skupine za mladinska vprašanja ter ob rednih aktivnostih MCJ, je zbrana v Katalogu želja mladih, ki je priloga strategije. Katalog želja na urejen način povezuje pobude in želje mladih občank in občanov občine Jesenice ter mladih, ki se šolajo na Jesenicah in s tem tu preživijo dovršen del svojega vsakdana.

Informacija o pripravi lokalne strategije in hkrati poziv k izpolnjevanju ankete je bila objavljena preko spletne strani Občine in MCJ in Facebook ter Instagram profilov MCJ, MSJ in KJŠ z namenom, da bi se čim več mladih odločilo za aktivno sodelovanje v procesu oblikovanja strategije. Pri informiranju mladih preko svojih spletnih strani so nas podprle različne organizacije: Gimnazija Jesenice, Srednja šola Jesenice, Fakulteta za zdravstvo Angele Boškin, posredovana pa je bila tudi mladim in društvom, ki so se v letu 2022 prijavi na javni razpis za mladinsko delo v občini.

V proces priprave strategije smo tako vključili različne deležnike, saj je za dobro vsebinsko oblikovanje strategije in s tem sistemsko urejanje in izvajanje mladinske politike na lokalni ravni,

potrebno vključiti čim več posameznikov in strokovnjakov z mladinskega področja, ki v okviru svojega dela zaznavajo potrebe mladih. Pri tem je potrebno upoštevati oziroma zajeti več ciljnih/starostnih skupin, in sicer: osnovnošolce (15 let), mlajše srednješolce (16–17 let), starejše srednješolce (18–19 let) in študente oziroma starejše mladostnike (20–29 let), kar pomeni, da so tudi potrebe zelo specifične oziroma raznolike.

3 TEMELJNI DOKUMENTI NA PODROČJU MLADINSKE POLITIKE

3.1 ZAKONODAJNI IN STRATEŠKI OKVIR

Temeljni zakonodajni in strateški okvir, ki ureja področje mladinske politike v Republiki Sloveniji, predstavljajo Zakon o javnem interesu v mladinskem sektorju (Ur. list RS, št. 42/10 in 21/18–ZNOrg), Zakon o mladinskih svetih (Ur. list RS, št. 70/00 in 42/10) ter Resolucija o nacionalnem programu za mladino 2013–2022 (Ur. list RS, št. 90/13).

Zakon o javnem interesu v mladinskem sektorju (v nadaljevanju: ZJIMS) določa pristojnosti samoupravnih lokalnih skupnosti za uresničevanje javnega interesa na področju mladinskega sektorja na lokalni ravni. Lokalna skupnost izvaja mladinsko politiko na lokalni ravni skladno z lastnimi interesi, potrebami, zmožnostmi in okoliščinami, kot so število in struktura prebivalcev, ekonomska moč ter prostorske in kadrovske zmogljivosti v mladinskem sektorju. Lokalna skupnost lahko uresničuje mladinsko politiko na lokalni ravni, tako da:

- sprejme lokalni program za mladino,
- ustanovi delovno ali posvetovalno telo za mladinska vprašanja,
- finančno podpira programe v mladinskem sektorju in
- izvaja druge ukrepe v mladinskem sektorju v skladu z zakonom.

Sredstva za uresničevanje javnega interesa na področju mladinskega sektorja na ravni lokalnih skupnosti se zagotavljajo iz proračuna lokalne skupnosti.

Zakon o mladinskih svetih ureja položaj, delovanje, dejavnost ter financiranje Mladinskega sveta Slovenije in mladinskih svetov lokalnih skupnosti. V mladinski svet lokalne skupnosti se združujejo mladinske organizacije, opredeljene v zakonu, ki ureja javni interes v mladinskem sektorju, ki imajo najmanj 90 odstotkov članstva v starosti do 29 let in 70 odstotkov članov vodstva v starosti od 15. do dopolnjenega 29. leta ter sedež v tej samoupravni lokalni skupnosti. Članice mladinskega sveta lokalne skupnosti, ki so hkrati združene v zvezo mladinskih organizacij na lokalni ravni, imajo lahko v mladinskem svetu lokalne skupnosti le skupnega predstavnika.

Združevanje v Mladinski svet Slovenije in mladinske svete lokalnih skupnosti temelji na načelih svobodnega združevanja, enakopravnosti in vzajemnega spoštovanja avtonomnosti vsake mladinske organizacije. Mladinski svet Slovenije in mladinski sveti lokalnih skupnosti zastopajo interese mladinskih organizacij, ki so v njih vključene.

Resolucijo o nacionalnem programu za mladino 2013–2022 (ReNPM) je Državni zbor RS sprejel oktobra 2013 in predstavlja temeljni programski dokument, ki opredeljuje prednostne naloge in ukrepe, ki so v javnem interesu v mladinskem sektorju. Pravno podlago za njegovo sprejetje je leta 2010 omogočil ZJIMS, temeljni cilj nacionalnega programa pa je zagotoviti usklajeno izvajanje enotnega in pregledno urejenega sistema medresorskih prioritet in ukrepov, ki naj izboljša razmere oziroma ponudi rešitve problemov na ključnih točkah, kot so jih identificirali raziskovalci v analizah in raziskavah ali pa so bili identificirani v javni razpravi. Značilnost nacionalnega programa za mladino je, da je to t. i. horizontalni program – združuje ukrepe s področij, ki so v pristojnosti različnih ministrstev, da bi tako ustvaril neko novo kakovost, zagotovil njihovo usklajenost in vidnost.

Resolucija opredeljuje cilje in prioritete na naslednjih področjih:

- izobraževanje,
- zaposlovanje in podjetništvo,
- bivanjske razmere mladih,
- zdravje in dobro počutje,
- mladi in družba ter pomen mladinskega sektorja,
- kultura, ustvarjalnost, dediščina in mediji.

ReNPM 2013–2022 je sprejeta za obdobje devetih let, spremljajo pa jo izvedbeni načrti (sprejme jih Vlada RS), ki splošne cilje in usmeritve te resolucije po področjih uresničujejo s posebnimi ukrepi, v okviru evropskih strukturnih sredstev za finančno obdobje 2014–2020 ter s sistemskimi ukrepi, ki nimajo nujno tudi finančnih posledic.

Resolucija o nacionalnem programu za mladino (NPM) 2023–2032 predstavlja strateški načrt za izvajanje Evropske agende za mladinsko delo v Sloveniji – t.i. Bonski proces, ki se kot implementacija agende na nacionalni ravni usmerja v kakovost in prepoznavnost mladinskega dela in je v času pisanja dokumenta še v pripravi. Iz tega razloga je še vedno v veljavi ReNPM 2013–2022 s svojim ukrepi.

Poleg nacionalne ravni je potrebno upoštevati tudi evropsko raven strateških okvirov, ki določajo smernice mladinske politike na širšem geografskem območju.

Evropska agenda za mladinsko delo je strateški dokument, ki je bil na evropski ravni sprejet kot odziv na izzive, s katerimi se soočajo mladi v EU in Sloveniji, kot so prekarnost, diskriminacija, nizka raven aktivnega državljanstva, posledice, ki jih pustila pandemija COVID–19 in nenazadnje tudi vojna v Ukrajini. Proces njene implementacije, poimenovan Bonski proces, obravnava 8 tematskih področij, in sicer:

- razvoj in širitev ponudbe mladinskega dela,
- razvoj kakovosti mladinskega dela,
- skupne usmeritve za deležnike na področju mladinskega dela,
- razvoj onkraj skupnosti mladinskega dela,
- promocija in prepoznavanje mladinskega dela,
- inovacije in novi odzivi,
- politični okviri mladinskega dela,
- strateški okvir za razvoj mladinskega dela.

3.2 VELJAVNI OBČINSKI PREDPISI S PODROČJA DELA Z MLADIMI

Odlok o ustanovitvi javnega zavoda “Zavod za šport Jesenice” UPB1 (Ur. list RS, št. 26/11) in spremembe (Ur. list RS, št. 82/13, 49/16, 35/17, 39/18, 69/19, 52/22, 133/22 in 32/23)

Občina Jesenice si v sodelovanju s posamezniki in različnimi zainteresiranimi skupinami že vrsto let prizadeva za oblikovanje podpornega okolja ter pogojev za izvajanje različnih ukrepov, ki so namenjeni mladim. Na podlagi takratnega Razvojnega programa za področje mladih, ki ga je Občinski svet občine Jesenice sprejel na svoji 16. redni seji dne 22. 4. 2004, je Občina Jesenice leta 2005 ustanovila Mladinski center Jesenice (MCJ), in sicer kot notranjo organizacijsko enoto Zavoda za šport Jesenice. Poleg delovanja na področju organiziranja in izvajanja mladinske dejavnosti v občini Jesenice je zavod prevzel tudi upravljanje objekta na naslovu Kejžarjeva 22, Jesenice, kjer ima MCJ svoj sedež, od ustanovitve dalje Občina zagotavlja tudi sredstva za njegovo delovanje ter za programe in projekte. Poleg zagotavljanja prostora za mlade pa je pomemben predvsem sistem ukrepov s področja mladinskih politik, ki se redno izvajajo in nadgrajujejo.

Odlok o dodeljevanju sredstev za otroške in mladinske projekte v občini Jesenice ter za projekte, ki so namenjeni mlajšim odraslim (Ur. list RS, št. 51/14, 9/16, 17/17 in 6/18)

Omenjeni Odlok predstavlja podlago za izvedbo preventivnih in mladinskih projektov ter projektov projektnega učenja za mlajše odrasle, ki jih izvajajo različne organizacije in se nanašajo na t. i. primarno preventivo (usmerjena na celotno populacijo mladih z namenom in ciljem aktivnega preživljanja prostega časa v obliki taborov, delavnic ipd.), sekundarno preventivo (usmerjena na določeno skupino mladih, ki so posebej ogroženi, s ciljem, da se s svetovanjem in reševanjem stisk in težav zmanjšajo učinki in posledice tveganih vedenj), na izvedbo mladinskih projektov (projektov, ki jih izvajajo mladi od njegovega začetka do formalnega zaključka z

namenom spodbuditi aktivno participacijo mladih) ter na t. i. podporo projektne učenju za mlajše odrasle (PUM), ki je namenjeno mladim do 25 let, ki so izpadli iz rednega šolskega sistema. Na podlagi Odloka se dodelijo tudi sredstva za mlade od 15 do 29 let s stalnim bivališčem v občini Jesenice, ki aktivno delujejo v društvih in nevladnih organizacijah (npr. priprava projektne predlogov, organizacija in izvedba projektov, dogodkov ali drugih aktivnosti ali pa mladi aktivno sodelujejo pri izvajanju programa društva v smislu organizacijske, tehnične, operativne, ipd. podpore).

Odlok o dodeljevanju sredstev za izobraževanje v občini Jesenice (Ur. list RS, št. 84/2012) ter dopolnitve in spremembe (Ur. list RS, št. 45/2015, 35/2017, 44/18, 46/19 in 82/20)

Omenjeni Odlok predstavlja podlago za izvedbo sofinanciranja različnih oblik izobraževanja, in sicer:

- A. Denarne pomoči za izredni študij, ki so namenjene fizičnim osebam s stalnim bivališčem v občini Jesenice, ki so zaposleni v javnem zavodu, in sicer za pridobitev izobrazbe 1., 2. ali 3. bolonjske stopnje;
- B. Denarne pomoči za druge oblike izobraževanja in usposabljanja, ki so namenjene fizičnim osebam s stalnim bivališčem v občini Jesenice, ki so se udeležili tečaja, seminarja, tekmovanja v znanju, strokovne ekskurzije ali druge dopolnilne izobraževalne oblike in je bilo izobraževanje povezano z delom, ki ga opravljajo v javnem zavodu, v katerem so zaposleni ali pa je bilo izobraževanje povezano z njihovim izobraževanjem (v kolikor je vlagatelj učenec, dijak ali študent), ali pa so imele v času udeležbe na tečajih, seminarjih, tekmovanjih v znanju, strokovnih ekskurzijah ali drugih dopolnilnih izobraževalnih oblikah status brezposelne osebe in so bile prijavljene v evidenci brezposelnih oseb na Zavodu Republike Slovenije za zaposlovanje;
- C. Denarne pomoči za redni in izredni študij 2. bolonjske stopnje, ki so namenjene študentom Fakultete za zdravstvo Angele Boškin, s stalnim prebivališčem v občini Jesenice, ki so vpisani v študij 2. bolonjske stopnje.

4 OPREDELITEV TEMELJNIH POJMOV S PODROČJA MLADIH

Posamezni izrazi, ki so opredeljeni v področni zakonodaji, imajo naslednji pomen:

- **mladi** so mladostniki in mlade odrasle osebe obeh spolov, stari od 15. do dopolnjenega 29. leta;
- **mladinski sektor** so področja, kjer poteka proces oblikovanja in uresničevanja mladinskih politik in mladinsko delo in so opredeljena v 4. členu omenjenega zakona;

- **mladinsko delo** je organizirana in ciljno usmerjena oblika delovanja mladih in za mlade, v okviru katere mladi na podlagi lastnih prizadevanj prispevajo k lastnemu vključevanju v družbo, krepijo svoje kompetence ter prispevajo k razvoju skupnosti. Izvajanje različnih oblik mladinskega dela temelji na prostovoljnem sodelovanju mladih ne glede na njihove interesne, kulturne, nazorske ali politične usmeritve;
- **mladinska politika** je usklajen nabor ukrepov različnih sektorskih javnih politik z namenom spodbujanja in lajšanja integracije mladih v ekonomsko, kulturno in politično življenje skupnosti in ustreznih podpornih mehanizmov za razvoj mladinskega dela ter delovanja mladinskih organizacij, ki poteka v sodelovanju z avtonomnimi in demokratičnimi reprezentativnimi predstavniki mladinskih organizacij ter strokovnimi in drugimi organizacijami;
- **organizacija v mladinskem sektorju** je subjekt, ki deluje v mladinskem sektorju, in je organizirana kot mladinska organizacija ali organizacija za mlade ali mladinski svet;
- **mladinska organizacija** je avtonomno demokratično prostovoljno samostojno združenje mladih, ki s svojim delovanjem omogoča mladim pridobivanje načrtnih učnih izkušenj, oblikovanje in izražanje njihovih stališč ter izvajanje dejavnosti v skladu z njihovo interesno, kulturno, nazorsko ali politično usmeritvijo ter je organizirana kot samostojna pravna oseba, in sicer kot društvo ali zveza društev ali kot sestavni del druge pravne osebe, in sicer društva, zveze društev, sindikata ali politične stranke, s tem, da ji je v temeljnem aktu te pravne osebe zagotovljena avtonomija delovanja v mladinskem sektorju;
- **organizacija za mlade** je pravna oseba, ki izvaja programe za mlade, vendar ni mladinska organizacija, in je organizirana kot zavod, ustanova ali zadruga;
- **strukturirani dialog** je odprt, pregleden, dolgoročen, nenehen in sistematičen dialog med mladimi in nosilci oblasti na državni in lokalni ravni v mladinskem sektorju;
- **mladinska infrastruktura** je fizični prostor (zemljišče ali stavba oziroma del stavbe), namenjen predvsem mladim, za izvajanje mladinskega dela;
- **mladinski program** je skupek dejavnosti, ki ga izvaja mladinska organizacija, in poteka med vrstniki nepretrgoma skozi večji del leta ter vključuje večje število izvajalcev in aktivnih udeležencev;
- **program za mlade** je program ukrepov v mladinskem sektorju, ki ga izvajajo organizacije za mlade, z namenom zagotavljanja boljših pogojev za življenje, delovanje in organiziranost mladih ter poteka nepretrgano skozi večji del leta in vključuje večje število aktivnih udeležencev.

5 POLOŽAJ MLADIH V OBČINI JESENICE

5.1 STATISTIČNI PODATKI, KI SE NANAŠAJO NA PODROČJE MLADIH V OBČINI JESENICE

Iz podatkov Statističnega urada RS je bilo razvidno, da je bilo v občini Jesenice na dan 1. 1. 2023 3.321 mladih v starostni skupini od 15 do 29 let (v primerjavi z letom 2019, ko je bilo 2.987 mladih) oziroma 15,2 % celotnega prebivalstva v občini, kar je nekoliko višje od povprečja, ki velja za Slovenijo, ter tudi višje v primerjavi z letom 2019, ko so mladi v omenjeni starostni skupini predstavljali 14,2 % prebivalstva.

Glede na petletne starostne skupine največje število mladih spada v starostno skupino od 25 do 29 let, tako razmerje pa velja tudi za Slovenijo.

Struktura po izbranih starostnih skupinah v primerjavi z Republiko Slovenijo je razvidna iz tabele v nadaljevanju.

Tabela: Prebivalstvo po izbranih starostnih skupinah v občini Jesenice v primerjavi z Republiko Slovenijo za izbrana obdobja³

Območje		2019		2023	
		Število, stanje na dan 1. 1.	%	Število, stanje na dan 1. 1.	%
Občina Jesenice	Starost - skupaj	20.991		21.883	
	Starost 15-29 let	2.987	14,2	3.321	15,2
	<i>15-19 let</i>	<i>936</i>	<i>4,5</i>	<i>1.068</i>	<i>4,9</i>
	<i>20-24 let</i>	<i>961</i>	<i>4,6</i>	<i>1.067</i>	<i>4,9</i>
	<i>25-29 let</i>	<i>1.090</i>	<i>5,2</i>	<i>1.186</i>	<i>5,4</i>
Slovenija	Starost - skupaj	2.080.908		2.116.972	
	Starost 15-29 let	309.475	14,9	313.024	14,8
	<i>15-19 let</i>	<i>92.855</i>	<i>4,5</i>	<i>98.925</i>	<i>4,7</i>
	<i>20-24 let</i>	<i>101.940</i>	<i>4,9</i>	<i>102.270</i>	<i>4,8</i>
	<i>25-29 let</i>	<i>114.680</i>	<i>5,5</i>	<i>111.829</i>	<i>5,3</i>

³ SURS, SI-STAT, <https://pxweb.stat.si:443/SiStatData/sq/17263>, izpis na dan 31. 7. 2023

Na področju izobraževanja statistični podatki kažejo, da je bilo v začetku leta 2022 po občini prebivališča (podatek za občino Jesenice) 755 dijakov medtem ko je bilo v začetku leta 2019 po občini prebivališča (podatek za občino Jesenice) 677 dijakov⁴.

V študijskem letu 2022/2023 je bilo v terciarno izobraževanje vključenih 545 mladih, medtem ko je bilo v terciarno izobraževanje v študijskem letu 2019/2020 vključenih 483 mladih.

Vključenost v vrste terciarnega izobraževanja je razvidna iz tabele v nadaljevanju.

Tabela: Študenti terciarnega izobraževanja po občini stalnega prebivališča in vrsti izobraževanja, podatki za občino Jesenice ter za Republiko Slovenijo za izbrana obdobja⁵

	2019/20		2022/23	
	Slovenija	Občina Jesenice	Slovenija	Občina Jesenice
Vrsta izobraževanja - SKUPAJ	76.728	483	79.987	545
Višje strokovno	10.662	109	9.987	99
Visokošolsko strokovno (prejšnje)	-	-	-	-
Visokošolsko strokovno (1. bolonjska stopnja)	19.696	139	21.731	189
Visokošolsko univerzitetno (1. bolonjska stopnja)	22.237	126	22.553	127
Visokošolsko univerzitetno (prejšnje)	-	-	-	-
Magistrsko (2. bolonjska stopnja) - enovito magistrsko	4.368	16	4.654	13
Magistrsko (2. bolonjska stopnja) - po končani 1. bolonjski stopnji	16.459	81	17.591	106
Specialistično	-	-	-	-
Magistrsko (prejšnje)	-	-	-	-
Doktorsko (prejšnje)	-	-	-	-
Doktorsko (3. bolonjska stopnja)	3.306	12	3.471	11

Število diplomantov terciarnega izobraževanja po vrsti izobraževanja in občini stalnega prebivališča je razvidno iz tabele na naslednji strani.

⁴ SURS, SI-STAT, <https://pxweb.stat.si:443/SiStatData/sq/17267>, izpis na dan 31. 7. 2023

⁵ SURS, SI-STAT, <https://pxweb.stat.si:443/SiStatData/sq/17269>, izpis na dan 31. 7. 2023

Tabela: Diplomanti terciarnega izobraževanja po vrsti izobraževanja in občini stalnega prebivališča, podatki za občino Jesenice v primerjavi z RS za izbrana obdobja⁶

	2019				2022			
	Število diplomantov		Število diplomantov na 1.000 prebivalcev		Število diplomantov		Število diplomantov na 1.000 prebivalcev	
	Slovenija	Jesenice	Slovenija	Jesenice	Slovenija	Jesenice	Slovenija	Jesenice
Vrsta izobraževanja - SKUPAJ	16.100	103	7,68	4,83	16.111	99	7,61	4,52
Višje strokovno	2.094	19	1	0,89	2.233	27	1,05	1,23
Visokošolsko strokovno (prejšnje)	-	-	-	-	-	-	-	-
Visokošolsko strokovno (1. bolonjska stopnja)	3.665	32	1,75	1,5	3.870	33	1,83	1,51
Visokošolsko univerzitetno (1. bolonjska stopnja)	4.745	29	2,26	1,36	4.776	20	2,26	0,91
Visokošolsko univerzitetno (prejšnje)	-	-	-	-	-	-	-	-
Magistrsko (2. bolonjska stopnja) - enovito magistrsko	679	4	0,32	0,19	619	2	0,29	0,09
Magistrsko (2. bolonjska stopnja) - po končani 1. bolonjski stopnji	4.440	19	2,12	0,89	4.161	16	1,97	0,73
Magisterij znanosti (prejšnji) in specializacija (prejšnja)	-	-	-	-	-	-	-	-
Doktorsko (prejšnje)	-	-	-	-	-	-	-	-
Doktorsko (3. bolonjska stopnja)	477	-	0,23	-	452	1	0,21	0,05

⁶ SURS, SI-STAT, <https://pxweb.stat.si:443/SiStatData/sq/17268>, izpis na dan 31. 7. 2023

V povezavi s trgom dela je bilo po zadnjih podatkih v začetku leta 2023 delovno aktivnih 1.665 mladih v starostni skupini od 15 do 29 let oziroma 17,4 odstotka (delež je prav tako višji glede na podatke za obdobje januar 2019), kar je več v primerjavi s Slovenijo. Podrobnejši podatki so razvidni iz tabele v nadaljevanju.

Tabela: Delovno aktivni prebivalci po izbranih starostnih skupinah v občini Jesenice ter v Republiki Sloveniji za izbrana obdobja⁷

Delovno aktivno prebivalstvo	januar 2019					januar 2023				
	skupaj	<i>starostna skupina 15-24 let</i>	<i>starostna skupina 25-29 let</i>	skupaj 15-29 let	delež delovno aktivnega preb. 15-29 let glede na celoto	skupaj	<i>starostna skupina 15-24 let</i>	<i>starostna skupina 25-29 let</i>	skupaj 15-29 let	delež delovno aktivnega preb. 15-29 let glede na celoto
Občina Jesenice	8.906	579	866	1.445	16,2	9.596	691	974	1.665	17,4
Slovenija	881.245	41.714	84.491	126.205	14,3	926.691	44.715	88.239	132.954	14,3

Po podatkih Zavoda RS za zaposlovanje je v mesecu maju 2023 znašala stopnja registrirane brezposelnosti v občini Jesenice 3,1, stopnja registrirane brezposelnosti v Republiki Sloveniji pa je znašala 4,8⁸.

Prikaz stopnje registrirane brezposelnosti po izbranih starostnih skupinah je prikazana v tabeli v nadaljevanju.

⁷ SURS, SI-STAT, vir podatkov za izdelavo skupne tabele za izbrana obdobja

<https://pxweb.stat.si:443/SiStatData/sq/17270> in

<https://pxweb.stat.si:443/SiStatData/sq/17414>, izpis na dan 31. 7. 2023

⁸ ZZRS

<https://www.ess.gov.si/partnerji/trg-dela/trg-dela-v-stevilkah/stopnja-registrirane-brezposelnosti/>, izpis na dan 31. 7. 2023

Tabela: Stopnje registrirane brezposelnosti po izbranih starostnih skupinah v občini Jesenice ter v Republiki Sloveniji za izbrana obdobja⁹

Območje	januar 2019		maj 2019		januar 2023		maj 2023	
	Starostna skupina 15-24 let	Starostna skupina 25-29 let	Starostna skupina 15-24 let	Starostna skupina 25-29 let	Starostna skupina 15-24 let	Starostna skupina 25-29 let	Starostna skupina 15-24 let	Starostna skupina 25-29 let
Občina Jesenice	9,8	4,5	7,9	3,8	7,0	5,2	5,7	2,7
Slovenija	14,6	9,7	11,6	8,0	10,3	5,9	8,1	4,9

⁹ ZZRS, vir podatkov za izdelavo skupne tabele za izbrana obdobja <https://www.ess.gov.si/partnerji/trg-dela/trg-dela-v-stevilkah/stopnja-registrirane-brezposelnosti/>, izpis na dan 31. 7. 2023

5.2 ORGANIZACIJE, KI DELUJEJO NA PODROČJU MLADINE V OBČINI JESENICE

Poleg organizacij, ki delujejo na nacionalni ravni, to je Mladinski svet Slovenije, Urad Republike Slovenije za mladino ter Mreža MaMa, so za območje občine Jesenice ključnega pomena lokalne organizacije ter tudi neformalne skupine mladih, kjer se združujejo mladi oziroma kjer mladi uresničujejo interese ter so na ta način povezani tudi z aktivnim (so)ustvarjanjem lokalnega družbenega dogajanja in razvoja.

5.2.1 ORGANIZACIJE ZA MLADE V OBČINI JESENICE

Mladinski center Jesenice je osrednja organizacija za mlade v občini Jesenice. Osnovni namen mladinskega centra je neformalna socializacija in vključevanje organizirane in neorganizirane mladine v lokalnem okolju v preventivne, neformalno-izobraževalne, prostovoljne, kulturne, socializacijske, prostočasne in druge animacijske aktivnosti kot tudi omogočanje raznovrstnih mladinskih iniciativ. V njem se izvajajo programi v mladinskem sektorju in mladinsko delo na lokalni ravni. Ima več različnih funkcij: preventivno, asociativno, servisno, informativno, izobraževalno in razvojno.

Mladinski center Jesenice je notranja organizacijska enota Zavoda za šport Jesenice (ZŠJ), ustanovljena leta 2005. Zavod je s tem začel delovati na področju organiziranja in izvajanja mladinske dejavnosti v občini Jesenice in upravlja z objekti za mladinsko dejavnost, ki so mu dani v upravljanje. V Mladinskem centru Jesenice (MCJ) sledijo smernicam Urada RS za mladino, skladno z infrastrukturnimi, kadrovskimi in finančnimi pogoji, upoštevajoč značilnosti lokalnega okolja, iniciative mladih, neformalnih skupin mladih, mladinskih organizacij...

MCJ s svojim delovanjem ustvarja možnosti povezovanja in združevanja mladih, vzpodbuja ustvarjalnosti mladih ter zagotavlja osnovne pogoje za razvoj, uresničitev in uveljavitev idej in interesov mladih. Primarna ciljna skupina MCJ so mladi od 15 do 29 let, nekatere programske vsebine namenjajo osnovnošolcem in predšolskim otrokom, le te pa v veliki večini pripravljajo in izvajajo z aktivno vključenostjo mladih.

Program MCJ spodbuja in omogoča:

- aktivno in ustvarjalno preživljanje prostega časa otrok in mladih,
- socialno vključenost in medkulturni dialog,
- neformalno učenje na različnih interesnih področjih mladih,
- inovativnost in kreativnost mladih,

- aktivno državljanstvo in prostovoljstvo mladih,
- usposabljanje mladih za mladinsko delo,
- participacijo v demokratičnih procesih,
- mobilnost in mednarodno mladinsko delo,
- mladinsko ulično delo in
- raziskovalno delo mladih.

Na področju mladinske dejavnosti MCJ organizira in izvaja naslednje dejavnosti:

- omogočanje dnevnega aktivnega druženja mladih ter periodičnih vodenih dejavnosti za osnovnošolce z namenom kvalitetnega preživljanja prostega časa ter socializacije,
- zbiranje in posredovanje informacij za mlade z različnih interesnih področij mladih ter svetovanje mladim,
- organiziranje preventivnih programov za mlade s področja preprečevanja različnih zasvojenosti in tveganih vedenj mladih,
- organiziranje in izvajanje neformalnega izobraževanja za mlade, omogočanje inovativnosti in kulturne ustvarjalnosti mladih,
- spodbujanje in omogočanje aktivnega vključevanja mladih v programsko shemo centra ter s tem omogočanje aktivnega državljanstva in prostovoljstva mladih v družbi,
- spodbujanje in podpiranje mladinskih iniciativ ter omogočanje pridobivanja kompetenc in znanj s področja mladinskega dela,
- spodbujanje in podpora participacije mladih v demokratičnih procesih,
- spodbujanje mobilnosti mladih, spodbujanje in omogočanje vključevanja mladih v mednarodne programe,
- sodelovanje z organizacijami mladinskega sektorja na lokalnem nivoju, možna strokovna podpora in koordiniranje projektov v skupnem interesu,
- zagotavljanje prostorske, tehnične, strokovne in druge podpore posameznikom, neformalnim skupinam mladih in mladinskim organizacijam pri njihovih iniciativah s področij mladinskega dela, skladno s tehničnimi, kadrovskimi in finančnimi zmožnostmi,
- sodelovanje z vzgojno-izobraževalnimi organizacijami, društvi, klubi, drugimi institucijami in posamezniki na področju dela z mladimi in za mlade, izvajanje organizacijske in tehnične pomoči ter koordiniranje skupnih projektov,
- sodelovanje z nacionalnimi organizacijami mladinskega sektorja,
- spremljanje in analiza interesov in potreb mladih, pripravljanje in izvajanje letnih izvedbenih načrtov, zbiranje podatkov dejavnosti za potrebe razpisov in posredovanje za potrebe informatike na področju mladih,

- informiranje lokalne skupnosti in širše javnosti o programu in dejavnostih Mladinskega centra Jesenice ter seznanjanje z aktualnimi dogajanja s področja mladine na lokalnem in nacionalnem nivoju ter zagotavljanje ustrezne medijske pokritosti dejavnosti in
- dajanje pobud in predlogov ustanovitelju za izboljšanje stanja na področju mladih.

Društvo za delo z mladimi v stiski Žarek je nastalo iz želje po pomoči mladim, ki se zadržujejo na ulici ter v želji po pomoči odvisnikom od drog, alkohola ter njihovim staršem, svojcem. Ustanovljeno je bilo 15. 1. 2004 na Jesenicah. Porodilo se je iz uličnega dela z otroki in mladimi na Jesenicah, iz predhodnega dela z mladimi ter z odvisniki. Najprej so v društvu začeli s programom dnevnega centra: Naj mladih ne vzgaja ulica. Prostori Društva Žarek se nahajajo v kletnih prostorih Zdravstvenega doma na Jesenicah, C. Maršala Tita 78, skozi zadnji vhod (poleg Pulmološke ambulante). V letu 2005 so pridobili status društva v javnem interesu na področju socialnega varstva, v letu 2012 pa tudi status humanitarne organizacije.

Program je verificiran s strani Socialne zbornice Slovenije ter vključen v mrežo javnih socialnovarstvenih programov ter v večletno sofinanciranje s strani Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, kar društvu omogoča kontinuirano in strokovno delo z otroki, mladimi ter odvisniki in njihovimi svojci.

Program je namenjen otrokom in mladim od 8. do 25. leta starosti, ki si želijo podpore za zdrav način odraščanja, za razvoj pozitivnih vidikov osebnosti ter krepitev notranje moči za spoprijemanje z izzivi življenja in odraščanja. S ponudbo raznovrstnih individualnih in skupinskih oblik dela si v društvu prizadevajo mlade odtegniti negativnemu vplivu ceste in jih podpreti pri pozitivnih izbirah.

Program je odprt v popoldanskem času, ko so otroci in mladi najbolj prepuščeni sami sebi. V okviru programa sta dve zaposleni, ki si vzameta čas za pogovor z otroki in mladimi, za ustvarjanje, za pomoč pri učenju, pa tudi za sproščanje in razne razvedrilne dejavnosti. V okviru skupnega druženja je tudi veliko pogovorov, kako si zastaviti cilje in jih postopno dosegati. Predvsem se mlade želi spodbujati pri njihovi osebnostni rasti in razvoju, zato je program preventivne narave. Preventivne programe izvajajo na osnovnih in srednjih šolah v bližnji in daljni okolici ter tudi drugih institucijah. Program je za otroke in mlade odprt 5 dni v tednu in sicer 6 ur dnevno, upoštevajoč starostno skupino in namen udeležbe v programu.

Zveza društev prijateljev mladine Jesenice (ZDPMJ) s svojim programom sledi svojemu poslanstvu, zapisanemu v Statutu ZDPMJ. S programi, projekti in raznovrstnimi aktivnostmi potrjuje svoje temeljne opredelitve organizacije kot nevladne, prostovoljne, nepridobitne in humanitarne organizacije, ki dela v dobrobit otrok, mladostnikov in družin. Prispeva k uveljavljanju otrokovih pravic, opredeljenih v Konvenciji o otrokovih pravicah, Ustavi RS, zakonih ter mednarodnih priporočilih in deklaracijah, ki zadevajo otroke, mladostnike in družine. Posebno

pozornost namenja otrokom s posebnimi potrebami in otrokom iz socialno ogroženih družin, krepitvi prostovoljstva, pridobivanju mladih in starejših prostovoljcev, ki bodo s svojim delom prispevali k dvigu kakovosti prostega časa otrok in mladostnikov, neposrednim oblikam pomoči ter humanitarnimi oblikam vsem iz socialno izključenih skupin. Vztraja pri zagotavljanju ustrežnejših zakonskih pogojev za ohranitev in širitev ugodnosti, ki naj bi jih imeli vsi otroci in mladostniki, za najboljše temeljne pogoje za varstvo, šolanje, zdravje in zaščito pred vsemi oblikami nasilja. Organizira poletno in zimsko letovanje otrok ob morju in v gorah, tako za vrtce, osnovne šole, srednje šole, šole s prilagojenim programom ter vzgojno-delovne centre. Z zbiranjem sredstev skuša mnogim otrokom omogočiti brezplačno letovanje tako v okviru programov Zveze prijateljem mladine Slovenije (ZPMS), kot s sodelovanjem z občinami Jesenice, Kranjska Gora in Žirovnica, ter z dobrodelnimi akcijami. ZDPMJ želi s pomočjo članstva in prostovoljcev iz vseh petih Društev prijateljev mladine nadaljevati z vsemi programi iz prejšnjih let.

5.2.2 MLADINSKE ORGANIZACIJE V OBČINI JESENICE

Mladinski svet Jesenice

Glavni cilj Mladinskega sveta je aktivirati in povezovati mlade na Jesenicah med seboj in z odločevalci, kar poteka preko:

- usklajevanja interesov sodelujočih članic, v katere so aktivno vključeni mladi;
- spodbujanja delovanja in ustanavljanja mladinskih organizacij in neorganiziranih skupin mladih;
- ohranjanja statusa posvetovalnega telesa za vsa vprašanja, ki zadevajo mlade in njihove organizacije v odnosu do lokalnih oblasti, ter izvajati vpliv na mladinsko politiko na Jesenicah;
- vlaganja pobud občinskemu svetu z namenom razvijanja mladinskega sektorja;
- organiziranja dogodkov in aktivnosti, ki pozitivno pripomorejo k aktivaciji mladih,
- razvijanja sodelovanja s sorodnimi organizacijami doma in po svetu.
- V samem izvršnem odboru je 6 članov, za potrebe posameznih projektov pa se pridružijo še ostali prostovoljci (do 15). Projektov MSJ se udeležuje različno število ljudi (5–500), trudijo pa se, da bi z njihovim delovanjem pozitivno vplivali na življenje vseh (predvsem) mladih v občini.

Klub Jeseniških študentov Jesenice

Klub jeseniških študentov združuje dijake in študente z območja upravne enote Jesenice (Kranjska Gora, Jesenice, Žirovnica). Z raznimi projekti, dejavnostmi in dodatnimi izobraževanji želi svojim članom popestriti študij in jim približati aktivnosti, ki jih veselijo. Na ta način se trudi popestriti dogajanje v lokalnem okolju in

priporočamo, da se študentje med vikendom raje vrnejo domov, dijakom pa nudi priložnost, da postanejo bolj samostojni in se lažje vključujejo v aktivno mladinsko dogajanje. Da bi zajeli čim večjo populacijo študentov in dijakov pripravlja razne projekte na področjih športa, turizma in kulture.

5.2.3 OSTALE ORGANIZACIJE

Veliko mladih je aktivno vključenih tudi v druge organizacije, ki po osnovni dejavnosti spadajo pod druge resorje – šport, kulturo, gasilstvo, turizem, gospodarstvo in podjetništvo, socialo itd.

Razvojna agencija Zgornje Gorenjske izvaja programe za opolnomočenje mladih na področju kariernega razvoja, vstopa v podjetništvo ter aktivnega udejstvovanja na lokalnem in EU območju. Skozi projekte se trudijo biti v nenehnem stiku z mladimi ter prepoznati njihove potrebe, želje in izzive. Samo na ta način bomo vsi skupaj zagotovili, da bodo mladi ostali v našem okolju in pomembno prispevali k razvoju, življenju in boljši sliki v prihodnosti.

Za doseg trajnih in kakovostnih skupnih projektov z mladimi, je potrebno začeti že v zgodnjih otroških letih, seveda s prilagojeno vsebino. Dejstvo je, da se mladi vedno bolj zavedajo odgovornosti do ohranjanja okolja, zdrave prehrane oz. zdravega življenja. V ta namen Razvojna agencija Zgornje Gorenjske neprekinjeno sodeluje z vsemi štirimi osnovnimi šolami na Jesenicah (OŠ Toneta Čufarja Jesenice, OŠ Prežihovega Voranca Jesenice, OŠ Koroška Bela ter OŠ Poldeta Stražišarja), na katerih izvaja projekte s področja podjetništva, življenja v Alpah ter ozaveščanja o varovanju okolja in lokalni samooskrbi.

V osnovnih šolah dobijo učenci nekaj osnovnih znanj in novih vpogledov v vsebine, ki jih sam šolski sistem ne vključuje oz. ni usmerjen tako ozko, na specifično lokalno okolje. Da ta pridobljena znanja mladih lahko nadgrajujejo in usmerjajo tudi naprej, sodelujejo tako s srednjimi šolami (Gimnazija Jesenice, Srednja šola Jesenice), kot tudi s Fakulteto za zdravstvo Angele Boškin Jesenice. Pri tej skupini se osredotočajo na področje kariernega razvoja, vstopa v podjetništvo ter aktivnega udejstvovanja na lokalnem in EU območju.

S sodelovanjem z osnovnimi, srednjimi šolami ter s fakulteto na Jesenicah zajamemo velik del mlade populacije, a ne vseh. Zato Razvojna agencija Zgornje Gorenjske izvaja tudi projekte za mlade, ki so del splošne javnosti, predvsem osveščanje o možnostih programov Erasmus+ in Evropske solidarnostne enote. Med takimi je tudi »Slovenska poslovna točka«.

Razvojna agencija Zgornje Gorenjske sodeluje tudi pri ostalih projektih za mlade kot je projekt »Mladi@Jesenice«, ki naslavlja pomembnost povezovanja vseh akterjev v lokalni skupnosti pri reševanju problematike mladih, kot so beg možganov, težave s kadri mladinskega področja, finance, nezadostna podpora mladih in nezainteresirana mladina in te programe tudi redno posodablja in nadgrajuje oz. prilagaja potrebam okolja.

Na **Ljudski univerzi Jesenice** (LUJ) se mladi lahko vključijo v raznovrstne aktivnosti, ki jih ponujajo v obliki programov in izobraževalnih aktivnosti Večgeneracijskega centra Ljudske univerze Jesenice (VGC). V okviru VGC-ja se izvajajo raznovrstni in kakovostni programi ter nudijo informacije o ponudbi v lokalnem okolju. Hkrati si na LUJ prizadevajo za vzpostavljanje in ohranjanje povezav med javnimi institucijami, nevladnimi organizacijami, socialnimi podjetji in drugimi deležniki v našem okolju. Aktivnosti VGC prilagajajo potrebam lokalnega okolja. Zasnovane so tako, da so čim bolj pestre, zanimive, naravnane na pridobivanje uporabnih, kakovostnih spretnosti in znanj tako za potrebe dela kot vsakdanjega življenja posameznikov. Mlade spodbujajo, da se pridružijo večgeneracijskim dejavnostim na LUJ, katerih namen je prenašanje znanja, spretnosti in vrednot med različnimi generacijami. Posebno pozornost namenjajo tudi vabilu mladim, da se aktivno vključijo v organizirano prostovoljno delo. V okviru različnih mednarodnih projektov omogočajo priložnosti za prostovoljno delo, ki prispevajo k utrjevanju dialoga med različnimi generacijami. Mladi se kot prostovoljci lahko vključijo tudi v aktivnost »PODARI URO – na dan, mesec ali leto«. Le-ta je namenjena vsem, ki želijo starejšim, priseljencem, invalidom, osebam s posebnimi potrebami, mladim in otrokom, ki iz različnih razlogov živijo na robu družbe, pomagati premagovati ovire, s katerimi se srečujejo v vsakdanjem življenju. Mladi prostovoljci lahko delujejo v različnih organizacijah, kot so Zavod Jelša Jesenice, jeseniške osnovne šole, Društvo upokoencev Jesenice, Dom upokoencev dr. Franceta Bergelja Jesenice, Ozara Jesenice, Društvo Žarek Jesenice, Varstveno delovni center Jesenice idr. Mladi lahko sami izbirajo, kje in kako želijo delovati. Lahko npr. odigrajo partijo šaha s stanovalcem doma upokoencev, pomagajo mladostniku s posebnimi potrebami napisati nalogo, starejšega naučijo uporabljati e-pošto, priseljenki pomagajo pri učenju slovenščine ...

Mladi so tudi ciljna skupina programa Osnovne šola za odrasle. V sedmi, osmi in deveti razred programa se lahko vključijo vsi, ki so zaključili osnovnošolsko obveznost, niso pa uspešno končali vseh razredov osnovne šole. Osnovna šola za odrasle je javnoveljavni program in poteka po predmetniku osnovne šole za odrasle. Nudi izobraževanje na enakovredni ravni, primerljivi z rednim osnovnošolskim izobraževanjem. S končano osnovno šolo si mladi lažje poiščejo delo in si hkrati odprejo vrata za nadaljnje izobraževanje. Spričevalo o končani osnovni šoli za odrasle omogoča vpis v vse programe poklicnega in srednjega strokovnega izobraževanja.

Pomembno je izpostaviti tudi podporno svetovalno dejavnost v izobraževanju odraslih, ki jo od leta 2021 izvajajo v okviru javne službe. V okviru te dejavnosti mladim nudijo podporo z individualnimi in skupinskimi srečanji, ki jim pomagajo pri odločanju glede vključevanja v izobraževanje. Motivirajo ter spodbujajo jih k nadaljnjemu izobraževanju, obenem pa zagotavljajo strokovno pomoč pri ugotavljanju in dokumentiranju njihovih že pridobljenih znanj in spretnosti. Prav tako predstavljajo različne možnosti uporabe teh znanj in spretnosti v nadaljnjem izobraževanju ter razvoju kariere.

Programe za mlade pa izvajajo tudi ostali javni zavodi oziroma organizacije na območju občine Jesenice, ki prav tako pomembno vplivajo oziroma sooblikujejo podporo ter razvoj mladinskega področja.

Nenazadnje pa se v lokalnem okolju razvijajo in obstajajo tudi neformalne skupine mladih, v katerih se združujejo mladi posamezniki skupnimi interesi (mlade, ki jih primarno povezuje interes za določeno dejavnost in nimajo širših organizacijskih prizadevanj).

5.3 REALIZACIJA UKREPOV, SPREJETIH V STRATEGIJI ZA MLADE V OBČINI JESENICE ZA OBDOBJE 2019–2023

Glede ukrepov, sprejetih v strategiji za mlade v občini Jesenice za programsko obdobje 2019–2023 na splošno ocenjujemo, da je bila realizacija izvajanja le-teh na posameznih področjih različna, kljub vsemu pa uspešna. Strateški cilji in ukrepi za uresničevanje mladinske politike za obdobje 2019–2023 so bili vključeni v poglavje 7., kjer so bili po posameznih področjih opredeljeni tudi posamični ukrepi. Analiza realizacije ukrepov predstavlja celovit pregled obstoječih mehanizmov in aktivnosti, ki se v občini Jesenice izvajajo z namenom izboljšanja položaja mladih (seznanitev s podatki) na področjih izobraževanja, zaposlovanja, stanovanjskih razmer, informiranja ter participacije mladih v demokratičnih procesih in mladinskega dela ter mladinskega organiziranja. V zvezi s tem je potrebno tudi izpostaviti dejstvo, da je epidemija COVID–19 v letu 2020 (in tudi v kasnejšem obdobju) vplivala oz. povzročila številne spremembe na vseh vidikih našega življenja in delovanja, posledice epidemije pa so se po raziskavah NIJZ najbolj pokazale oz. so najbolj prizadele mlajšo generacijo (pri čemer je potrebno izpostaviti pojav težav v duševnem zdravju pri mladih).

Pregled realizacije ukrepov, sprejetih v strategiji za mlade v občini Jesenice za programsko obdobje 2019–2023 ter kazalniki uspešnosti izvajanja ukrepov po posameznih področjih oziroma politikah, so razvidni iz Priloge 1.

Na podlagi opravljene ankete med mladimi v letu 2023 na splošno lahko ocenimo, da je poznavanje ukrepov, namenjenih mladim, nekoliko boljše kot v obdobju 2019–2023. Največji izzivi se še vedno kažejo na področju stanovanjske politike in na področju zaposlovanja in usposabljanja, kjer lokalna skupnost lahko pomembno prispeva k ustreznemu podpornemu okolju v obliki mehanizmov oz. aktivnosti, ki se nanašajo na različna področja (gospodarstvo, gospodarska javna infrastruktura oz. na ostala področja), s katerimi se vzpostavljajo pogoji za razvoj občine kot celote. Rezultati ankete kažejo, da si 17% mladih želi zaposlitve na Jesenicah (v prejšnjem obdobju je bilo takih mladih 46 %), medtem ko 42% tistih, ki se na Jesenicah ne bi zaposlili (v prejšnjem obdobju je bilo takih mladih 25 %), ostalim 41% anketiranim je vseeno. Glavni razlog je neustrezna ponudba delovnih mest glede na trenutno ali želeno raven izobrazbe in neperspektivno gospodarsko okolje ter

premalo možnosti za napredovanje (povzeto po Katalogu želja). Zato je potrebno identificirati in spremljati potrebe zaposlovalcev oz. delodajalcev ter vzpostaviti še boljše oz. tesno sodelovanje lokalnega gospodarstva z izobraževalnimi in drugimi institucijami glede zagotavljanja kadrov (vključno s spremljanjem podatkov o potrebnih znanjih in kompetencah, ki so zanimiva za delodajalce in kateri so poklici, po katerih bodo podjetja povpraševala v naslednjih letih), saj v tem času na trgu dela prihaja do ogromnih sprememb in pomanjkanja delovne sile pravzaprav na vseh področjih.

Prav tako še vedno ostaja izziv na področju informiranja oz. sporočanja informacij, ki so namenjene mladim (polovica anketiranih informacij ne dobi) ter tudi sami prostorski pogoji za mladinsko dejavnost oz. za mlade, medtem ko na področju priložnosti in kulturnih dejavnosti ter na področju mladinskega dela in mladinskega organiziranja lahko ugotovimo, da je bila realizacija ukrepov v iztekajočem se programskem obdobju zelo uspešna.

Uspešnost dolgotrajnega zagotavljanja izvajanja ukrepov v lokalni skupnosti s strani različnih deležnikov oz. organizacij potrjuje tudi podaljšanje certifikata »Mladim prijazna občina« za obdobje 2019–2023, ki ga je Občini Jesenice leta 2016 za obdobje 2016–2020 podelil Inštitut RS za mladinsko politiko v sodelovanju s Skupnostjo občin Slovenije in pod častnim pokroviteljstvom predsednika Republike Slovenije. Certifikat »Mladim prijazna občina« je priznanje samoupravnim lokalnim skupnostim, ki uspešno izvajajo ukrepe s področja mladinskih politik, s pridobitvijo certifikata pa se občina, ki se je pri svojem delu na področju mladih sicer že izkazala za uspešno, zaveže, da bo področje mladih še naprej uspešno sistemsko urejala in nivo učinkovitosti v štiriletnem obdobju ohranila oziroma dvignila.

V tabeli v nadaljevanju je prikazan višina finančnih sredstev, ki jih je Občina Jesenice v obdobju 2019–2023 namenila za mladinsko dejavnost (pri čemer podajamo opombo, da so bila na področju mladih zagotovljena tudi sredstva iz naslova javnih del, za subvencioniranje cene vrta pri mladih do 35 let v primerih stanovanjskega kredita in pri spodbujanju razvoja gospodarstva v občini Jesenice in niso zajeta v spodnji tabeli).

Tabela: Finančna sredstva v EUR, ki jih je Občina namenila za mladinsko dejavnost za obdobje 2019–2023¹⁰

Proračunska postavka / Leta		2019	2020	2021	2022	2023
Proračun Občine Jesenice		17.844.100,06	19.948.290,10	21.241.933,29	20.714.244,36	31.404.434,35
Delovanje Mladinskega centra Jesenice		101.735,55 €	88.141,68 €	74.861,40 €	107.022,98 €	124.676,32 €
Nakup, gradnja in inv. vzdrževanje prostorov za mladinsko dejavnost		0,00 €	14.183,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Delovanje Mladinskega sveta Jesenice		5.000,00 €	5.000,00 €	5.000,00 €	5.000,00 €	5.000,00 €
Mladinsko letovišče		40.776,14 €	27.786,84 €	57.757,69 €	126.595,97 €	151.259,36 €
Preventivni projekti - sredstva dodeljena na podlagi javnega razpisa		13.000,00 €	10.298,95 €	13.000,00 €	12.503,13 €	13.000,00 €
Mladinski projekti - sredstva dodeljena na podlagi javnih razpisov	Mladinski projekti	5.948,00 €	5.361,38 €	8.950,00 €	8.000,00 €	8.000,00 €
	Projektno učenje za mlajše odrasle	4.000,00 €	4.000,00 €	4.000,00 €	4.000,00 €	4.000,00 €
	Mladinsko delo v društvih in nevladnih organizacijah	5.000,00 €	5.000,00 €	4.000,00 €	3.850,00 €	5.000,00 €
Mladinsko ulično delo					13.386,00 €	13.386,00 €
Kviz o zgodovini mesta Jesenice		1.614,20 €	0,00 €	93,81 €	0,00 €	0,00 €
Fakulteta za zdravstvo Angele Boškin		11.637,12 €	6.901,54 €	30.018,35 €	19.863,56 €	9.178,19 €
Študijske pomoči		2.589,02 €	6.130,00 €	5.000,00 €	4.602,23 €	5.000,00 €
Društvo Žarek "Naj mladih ne vzgaja ulica"		9.500,00 €	9.500,00 €	9.500,00 €	9.500,00 €	9.500,00 €
Programi spodbujanja malega gospodarstva		21.979,00 €	20.193,84 €	16.841,72 €	18.081,55 €	18.488,16 €
Nagrade dijakom in študentom za uspehe v času šolanja		1.300,00 €	200,00 €	0,00 €	500,00 €	0,00 €
Delež sredstev za mlade		1,26	1,02	1,08	1,61	1,17

¹⁰ Zaključni računi Občine Jesenice za leta 2019, 2020, 2021, 2022 in Rebalans proračuna Občine Jesenice za leto 2023 (potrjen na 3. redni seji Občinskega sveta Občine Jesenice dne 9. 3. 2023)

6 KLJUČNE USMERITVE RAZVOJA LOKALNE MLADINSKE POLITIKE V OBČINI JESENICE ZA OBDOBJE 2024–2033

Ključne usmeritve razvoja lokalne mladinske politike za naslednje programsko obdobje v občini Jesenice so:

1. zagotavljati pogoje za izvedbo formalnega in neformalnega izobraževanja in s tem boljše možnosti za vstop mladih na trg dela ter spodbujanje programov na področju kariernega razvoja in podjetništva med mladimi;
2. omogočiti nadaljnji razvoj mladinskega dela, mladinskih programov in programov za mlade ter s tem spodbuditi in omogočiti neprekinjeno aktivno udeležbo mladih posameznikov, neformalnih skupin in mladinskih organizacij na različnih področjih družbenega življenja, njihovo informiranje ter spodbujanje prostovoljstva;
3. sodelovanje pri reševanju stanovanjskih vprašanj mladih in mladih družin ter
4. enakopravna obravnava mladih na območju občine Jesenice.

Za doseganje ključnih usmeritev se vsi predlagani ukrepi sproti prilagajajo in nadgrajujejo glede na izkazane potrebe in interes, oblikujejo pa se lahko tudi novi. V primeru spremenjenih okoliščin, ki bi znatno vplivale na stanje oz. nadaljnji razvoj in za kar bi bilo potrebno prilagoditi ali na novo oblikovati ključne usmeritve, strateške cilje in ukrepe za uresničevanje mladinske politike v občini Jesenice, se pristopi k novelaciji predmetne strategije.

7 STRATEŠKI CILJI IN UKREPI ZA URESNIČEVANJE MLADINSKE POLITIKE

7.1 IZOBRAŽEVANJE

Izobraževanje je pogoj za zaposlovanje mladih, hkrati pa izobraževanje v duhu vseživljenjskega učenja (pridobivanja raznovrstnih kompetenc) omogoča boljšo prilagodljivost mladih pogosto nepredvidljivim razmeram na trgu delovne sile. Na ta način igra izobraževanje ključno vlogo pri osamosvajanju mladih, hkrati pa pospešuje njihov osebni razvoj in služi uresničevanju njihovih življenjskih ciljev ter učnih in raziskovalnih potencialov, njihove kreativnosti, inovativnosti in trajnostnega razvoja družbe. Poleg formalne izobrazbe postajajo vedno bolj pomembne neformalne izkušnje. Neformalno izobraževanje, usposabljanje in pridobivanje delovnih izkušenj je ključna sestavina življenja večine mladih, ki se sicer izobražujejo v formalnih izobraževalnih institucijah. Z neformalnimi delovnimi izkušnjami si mladi pridobijo najrazličnejše kompetence, ki prispevajo k njihovem osebnemu razvoju, družbeni odgovornosti in aktivnemu državljanstvu in imajo velik pomen za razvoj delovnih sposobnosti in navad mladih. Občina si zato prizadeva in

spodbuja, da se poleg pogojev za formalno izobraževanje, izvajajo tudi neformalne oblike izobraževanja mladih, za katere mladih izkažejo interes oziroma pripomorejo k pridobivanju znanj, veščin in kompetenc v okviru neformalnih izobraževanj. Pomemben vir neformalnega izobraževanja predstavljajo mladinske in tudi ostale organizacije, kjer mladi lahko pridobijo izkušnje oziroma ključne kompetence.

Ukrep 1: Spodbujanje formalnega in neformalnega izobraževanja mladih

V okviru ukrepa se zagotavljajo denarne pomoči za izredni študij, ki so namenjene fizičnim osebam s stalnim bivališčem v občini Jesenice, ki so zaposlene v javnem zavodu, denarne pomoči za druge oblike izobraževanja in usposabljanja, ki so namenjene fizičnim osebam s stalnim bivališčem v občini Jesenice in so se udeležile tečaja, seminarja, tekmovanja v znanju, strokovne ekskurzije ali druge dopolnilne izobraževalne oblike ter denarne pomoči za redni in izredni študij 2. bolonjske stopnje, ki so namenjene študentom Fakultete za zdravstvo Angele Boškin, s stalnim bivališčem v občini Jesenice.

Kazalnik: število prijavljenih mladih kandidatov od 15 do 29 let na javni razpis za dodelitev sredstev za izobraževanje v koledarskem letu.

Ukrep 2: Projektno učenje za mlajše odrasle (PUM)

Program projektno učenje za mlajše odrasle (PUM) je javno veljaven program neformalnega izobraževanja, namenjen mladim v starosti od 15 do 25 let, ki so iz različnih razlogov opustili šolanje in so tako brez kakršne koli izobrazbe, na trgu dela pa zaradi pomanjkljivih izkušenj spadajo med težje zaposeljive. Njihov socialni status je definiran tako z osipom kot tudi z brezposelnostjo. Temeljni cilj programa je pomagati mladim pri pridobivanju izkušenj in znanja, ki bi jim omogočili uspešnost pri nadaljevanju izobraževanja ali v izbrani poklicni karieri. Poleg tega cilja je bistveno tudi pridobivanje funkcionalnega znanja, ki razvija splošno izobraženost, razgledanost in prožnost mišljenja, pridobivanje pozitivnih izkušenj učenja, jasno razčlenjene poklicne želje ter razvijanje sposobnosti kritičnega in problemsko usmerjenega mišljenja.

Kazalnik: odstotek vključenih mlajših odraslih, s stalnim bivališčem v občini Jesenice, ki so uspešno zaključili projekt PUM v šolskem letu.

Ukrep 3: Spodbude za pridobivanje delovnih izkušenj v času formalnega izobraževanja

3.1.: Zagotavljanje opravljanja praks mladih v občinski upravi in javnih zavodih, katerih ustanoviteljica je Občina Jesenice

Dijaška in študijska praksa je namenjena praktičnemu usposabljanju tekom formalnega izobraževanja in predstavlja praktično nadgradnjo teoretičnemu predznanju, ki ga mladi dobijo v šolah in fakultetah. Izvedba ukrepa s strani občine omogoča opravljanje obvezne dijaške in

študijske prakse v občinski upravi in v drugih javnih zavodih, katerih ustanoviteljica oziroma sofinancerka je Občina Jesenice. Praksa ne predstavlja redne oblike delovnega razmerja.

Kazalnik: število vključenih mladih, ki so uspešno opravili prakso v občinski upravi in javnih zavodih v koledarskem letu.

3.2.: Zagotavljanje študentskega dela v javnih zavodih, katerih ustanoviteljica je Občina Jesenice

Študentsko delo, kot ključni način pridobivanja prvih delovnih izkušenj v času izobraževanja, poleg pridobitve različnih kompetenc, pomeni tudi lažji nastop na trgu delovne sile.

Kazalnik: število vključenih mladih študentov v javnih zavodih v koledarskem letu.

Ukrep 4: Zagotavljanje ustreznih pogojev za obstoj in razvoj visokošolskega izobraževanja (študij na Fakulteti za zdravstvo Angele Boškin)

Občina Jesenice, kot ustanoviteljica Fakultete za zdravstvo Angele Boškin (v nadaljevanju: FZAB), zagotavlja prostorske pogoje za izvajanje in razvoj visokošolske dejavnosti v občini Jesenice. FZAB izvaja dejavnosti, ki so usklajene z nacionalnim programom visokega šolstva in programom izobraževalnega, znanstveno-raziskovalnega ter mednarodnega dela, ter študijske programe na vseh bolonjskih stopnjah s področja zdravstva in družboslovja v povezavi z zdravstvom. Študijski programi fakultete, ki stalno nadgrajujejo oziroma oblikujejo novi, so mednarodno primerljivi in so odgovor na zdravstvene potrebe prebivalstva ter vključujejo sodobne pristope na področju zdravstvene obravnave in organiziranja zdravstvenega sistema. Temeljni cilj FZAB je med drugim tudi dolgoročno razvijati in nadgrajevati dejavnosti ter zagotavljati prepoznavnost fakultete po kakovostnem znanju diplomantov na vseh stopnjah študija in odlični zaposljivosti.

Kazalnik: Število izobraževalnih programov in zaposljivost diplomantov v študijskem letu.

Ukrep 5: Podelitev priznanj župana občine Jesenice za uspehe v času šolanja

V okviru ukrepa se zagotavlja oziroma izvaja dodelitev priznanj in nagrad odličnim dijakom srednjih šol, ki so dosegli izjemen uspeh na maturi, in odličnim študentom, ki so zaključili študij s povprečno oceno vseh letnikov študija in diplomske naloge 9,5–10.

Kazalnik: število jeseniških dijakov, ki so dosegli izjemen uspeh na maturi, in število jeseniških študentov, ki so zaključili študij s povprečno oceno vseh letnikov študija in diplomske naloge 9,5–10.

Ukrep 6: Projekti za mlade v osnovnih šolah v izvedbi Razvojnega agencije Zgornje Gorenjske (RAGOR)

6. 1.: »Podjetniški krožki v osnovnih šolah«. S tem projektom Ragor spodbuja podjetnost že v osnovnih šolah. Zavedajo se, da bo prav podjetnost, ustvarjalnost in inovativnost v prihodnosti

ključnega pomena. V okviru Podjetniških krožkov učenci iz OŠ Poldeta Stražišarja, OŠ Toneta Čufarja, OŠ Prežihovega Voranca Jesenice in OŠ Koroška Bela spoznavajo pojem podjetništva, uporabljajo različne tehnike ustvarjanja idej in se seznanjajo s temeljnimi elementi poslovnega modela. Po osvojenih znanjih izberejo svojo poslovno idejo, za katero napišejo tudi mini poslovni načrt. Največ veselja pa jim predstavlja izvedba poslovne ideje, s katero lahko ustvarijo zaslužek. Tekom projekta se mladi podjetniki srečujejo tudi z lokalnimi podjetniki, podpornimi inštitucijami ter svoje poslovne ideje predstavijo na zaključnem podjetniškem forumu.

Kazalnik: izvedene aktivnosti v posameznem letu po programu dela RAGORja, potrjenem na občinskem svetu.

6.2.: Projekt »Mladi in življenje v Alpah« je namenjen osveščanju in spodbujanju vseh generacij k trajnostnem razvoju alpskih območij. Z učenci vseh štirih jeseniških osnovnih šol želijo tekom projekta širši javnosti predstaviti pomembnost poznavanja okolja v katerem živimo in jih ozavestiti ter vzpodbuditi k trajnostnemu razvoju in ohranjanju Alpskega območja z izvajanjem različnih aktivnosti tekom šolskega leta.

Kazalnik: izvedene aktivnosti v posameznem letu po programu dela RAGORja, potrjenem na občinskem svetu.

6.3.: Projekt »Seme preteklosti je seme prihodnosti«. Osnovni namen projekta je spodbuditi razvoj kmetijske podjetniške kulture in ustvarjanje delovnih mest. S tovrstnim projektom bodo povečali obseg pridelave lastnih sort izbranih vrst kmetijskih rastlin, ohranjali rastlinske genske vire, povečali uporabo v Sloveniji pridelanega potrjenega semena za setev lokalnih starih sort. Ob OŠ Koroška Bela je za namene izobraževanja mladih vzpostavljen čebelnjak, ki bo služil tudi za izvajanje čebelarskega krožka na šoli in s tem ozaveščanje učencev o pomembnosti čebel, medonosnih polj z avtohtonimi rastlinami ter posledično tudi ohranjanja semen teh rastlin za nadaljnjo reprodukcijo.

Kazalnik: izvedene aktivnosti v posameznem letu po programu dela RAGORja, potrjenem na občinskem svetu.

6.4.: »Lokalno GOR« s svojimi aktivnosti deluje v smeri prepoznavanja in ohranjanja tradicionalnih načinov pridelave in predelave lokalne hrane, znanj in praks iz narave, tradicionalnih veščin, ki jih pridelovalci prepoznajo kot del kulturne dediščine in se z njo tudi identificirajo ter povečevanja lokalne prehranske samooskrbe. Pri tem kot velikega porabnika hrane nagovarja vzgojno-izobraževalne javne zavode. Preko strokovne pomoči na področju naročanja lokalno pridelane hrane, izobraževanj, individualnih svetovanj ter praktičnih usposabljanj kuharskega osebja bo pomagala, da v svoje obroke vpeljejo tradicionalne jedi iz sezonske lokalne hrane. V projekt so vključeni učenci, ki bodo na podlagi izpolnjenih anket sodelovali pri pripravi jedilnikov

z lokalnimi avtohtonimi surovinami skupaj s kuharskim šefom in tudi senzorično ocenjevanje le-teh.

Kazalnik: izvedene aktivnosti v posameznem letu po programu dela RAGORja, potrjenem na občinskem svetu.

7.2 ZAPOSLOVANJE

Mladi v obdobje odraslosti vstopajo s pridobivanjem kompetenc in razvijanjem osebnostnih lastnosti, ki jim omogočajo samostojno življenje in delovanje. Prvi korak na tej poti je zaključek šolanja v okviru formalnega izobraževalnega sistema, kot naslednji korak pa je socialno in ekonomsko osamosvajanje, ki ju prinaša zaposlitev. Z delom se namreč posameznik ne samo preživlja, ampak tudi uresničuje svoje potencialne, razvija svojo osebnost in družbeno odgovornost. Zaradi pogosto oteženega prehoda v zaposlitev prihaja do ohromelosti pri osamosvajanju, kar drastično zaznamuje nadaljnje življenje posameznikov. Ustvarjanje okolja, ki mladim omogoča dostop do zaposlitve, je zato pomembna naloga, saj ustrezen prehod posameznika iz obdobja mladosti v obdobje odraslosti omogoča osebno dostojanstvo, polno avtonomijo in uresničevanje življenjskih ciljev.

Ukrep 1: Javni razpis za dodelitev sredstev pomoči za spodbujanje razvoja gospodarstva v občini Jesenice

Javni razpis predvideva sofinanciranje različnih vrst podjetniških investicij, inovacij in novih zaposlitev v podjetniškem sektorju, posamezni ukrepi javnega razpisa pa zajemajo subvencijo obrestne mere za naložbe v gospodarstvo, začetne investicije, inovacije, nove zaposlitve, izobraževanja, usposabljanja, sofinanciranje socialnega podjetništva in ostale aktivnosti, določene z javnim razpisom.

Kazalnik: število prijavljenih mladih kandidatov do 29 let na razpis za dodelitev pomoči za spodbujanje razvoja gospodarstva v občini Jesenice po letih.

Ukrep 2: Sofinanciranje programov javnih del

Aktivna politika zaposlovanja, za uresničevanje katere skrbi pristojno ministrstvo za delo oziroma kot eden najpomembnejših izvajalcev ukrepov Zavod RS za zaposlovanje (ZRSZ), vključuje sredstva za spodbujanje odpiranja novih delovnih mest s ciljem zaposlitve brezposelnih oseb preko programov javnih del na področjih, ki se financirajo iz občinskega proračuna (socialno-varstvenih, izobraževalnih, kulturnih, športnih ...). Občina zagotavlja sredstva za programe javnih del, in sicer za aktiviranje brezposelnih oseb, njihovo socialno vključenost, ohranitev ali razvoj delovnih sposobnosti ter spodbujanje razvoja novih delovnih mest.

Kazalnik: število brezposelnih oseb od 15 do 29 let, ki se vključijo v programe javnih del po letih.

Ukrep 3: Projekti za mlade na področju sekundarnega in terciarnega izobraževanja v izvedbi Razvojne agencije Zgornje Gorenjske (RAGOR)

3.1.: Projekt »SPOT – Slovenska poslovna točka«. Skozi projekt mladi pridobijo informacije o vstopu v podjetništvo, o oblikah podjetništva, informacije o lokalnih podpornih institucijah, brezplačna SPOT svetovanja in registracijske postopke podjetja ter finančne pomoči države in občine za spodbujanje podjetništva. Organizirane so tudi podjetniške delavnice s področja marketinga, prodaje, digitalizacije, računalniške pismenosti ter osebne rasti na poslovnem področju. Povezujejo se tudi z mladimi podjetniki, ki na jeseniških osnovnih in srednjih šolah predstavljajo svoje podjetniške zgodbe, ki so marsikateremu mlademu navdih za kasnejšo samostojno podjetniško pot. V podjetniške projekte so vključeni učenci iz OŠ Toneta Čufarja, OŠ Prežihovega Voranca, OŠ Poldeta Stražišarja, OŠ Koroška Bela, dijaki iz Gimnazije in Srednje šole Jesenice ter ostali mladi, ki so iskalci zaposlitve ali razmišljajo v vstopu v podjetništvo.

Kazalnik: izvedene aktivnosti v posameznem letu po programu dela RAGORja, potrjenem na občinskem svetu.

3.2.: Projekt »Karierni razvoj mladih« vzpostavlja boljšo in aktivnejšo komunikacijo med različnimi deležniki – mladimi, izobraževalnimi institucijami, lokalno skupnostjo in podjetji. V projekt so vključeni dijaki iz Gimnazije Jesenice, Srednje šole Jesenice, Ekonomske gimnazije in srednje šole Radovljica, Srednje gostinske in turistične šole Radovljica ter študenti Fakultete za zdravstvo Angele Boškin Jesenice in Višje strokovne šole za gostinstvo in turizem Bled. Skozi organizacijo različnih dogodkov poskušajo mladim predstaviti raznolike možnosti za izobraževanje in posledično tudi za zaposlitev ter karierne izzive mladih – od poklicev v gostinstvu in turizmu do poklicev, ki zahtevajo tehniško, naravoslovno in družboslovno izobrazbo. Aktivno povezovanje mladih in podjetij dosegajo z organizacijo predstavitev lokalnih podjetij na šolah ter z organizacijo obiska mladih v lokalnih podjetjih. Z izvajanjem predavanj in okroglih miz (tudi na temo štipendiranja - od državne do kadrovske ter štipendije za deficitarne poklice), kjer lokalna podjetja seznanjajo o možnosti kadrovskega štipendiranja, pa poskušajo mlade spodbuditi, da ostanejo in se zaposlijo v lokalnem okolju.

Kazalnik: izvedene aktivnosti v posameznem letu po programu dela RAGORja, potrjenem na občinskem svetu.

3.3.: »EU info točka – bodi aktiven državljan« je projekt, kjer želijo mladim zagotoviti enostaven dostop do osnovnih informacij, ki jih nudi Evropska unija. Ponujajo informacije o evropskih priložnostih za mlade na področjih mobilnosti, aktivne participacije mladih v družbi in aktivnosti za spodbujanje ustvarjalnosti ter inovativnosti mladih – na primer o prostovoljstvu ali izmenjavah v tujini, študiju in pripravništvih v tujini, kako poiskati evropsko sofinanciranje in

kontakte, aktualnih mednarodnih natečajih za mlade ... Kot regionalni Eurodeskov partner nudijo pomoč pri prijavih na morebitne razpise (Erasmus+, Evropska solidarnostna enota) ter organizirajo dogodke in delavnice na izbrane tematike. Z informiranjem, povezovanjem med različnimi sektorji poskušajo čim več mladih spodbuditi, da se udeležujejo in sodelujejo pri soustvarjanju politik tudi na lokalnem nivoju. V projekt so vključeni dijaki iz Gimnazije in Srednje šole Jesenice, učenci iz jeseniških osnovnih šol ter ostali mladi, ki iščejo informacije o Evropski uniji.

Kazalnik: izvedene aktivnosti v posameznem letu po programu dela RAGORja, potrjenem na občinskem svetu.

Ukrep 4: Splošni projekti za mlade v okviru Razvojne agencije Zgornje Gorenjske (Ragor)

4.1.: Projekt »Mladi@Jesenice«. Skozi projekt se je izpostavila pomembnost izvajanja mladinskega uličnega dela, kjer so mladinski delavci iz Zavoda Jedrce, navezali stik in pridobili zaupanje mladih Jeseničanov. Cilji mladinskega uličnega dela so vezani zlasti na vzpostavljanje pogojev za dialog med mladimi ter spoznavanje njihovih stisk, potreb in želja. Njihova mnenja o tem, kakšen naj bi ta prostor bil, so različna, povezuje pa jih ideja o lastnem, toplem, varnem prostoru za druženje, ki je primeren za mlade oz. je namenjen samo mladim. Potrebujejo mentorstvo mladinskih delavcev, pripravljeni pa so soustvarjati vsebine za dogodke, kot so koncerti in drugi dogodki z zabavno vsebino.

Kazalnik: izvedene aktivnosti v posameznem letu

4.2.: Projekt »Podjetniška kavica« je namenjen tudi neformalnemu usposabljanju mladih, s poudarkom na pridobivanju kompetenc iz podjetništva in poklicnega uveljavljanja. Z zagotavljanjem novih znanj mladim pomagajo k uspešnejšemu vstopu na trg dela in k samostojni podjetniški poti.

Kazalnik: izvedene aktivnosti v posameznem letu po programu dela RAGORja, potrjenem na občinskem svetu.

Na področju zaposlovanja oz. podjetništva je potrebno poudariti, da se na ravni regije zagotavlja podpora vzpostavljenemu podpornemu okolju Kovačnica – podjetniški inkubator Kranj, ki s svojimi aktivnostmi in storitvami podpira podjetnike s celotne Gorenjske in v katerega se vključujejo mladi podjetniki ter nova in obstoječa start up podjetja, mladi podjetniki z območja celotne Zgornje Gorenjske pa se vključujejo tudi v različne programe in aktivnosti Kovačnice (o vseh programih in aktivnostih so obveščeni preko SPOT):

- Program PONI;
- Program ABC podjetništva (preko SPOT svetovanja) - se izvaja po celotni Gorenjski in je namenjen vsem podjetnicam in podjetnikom začetnikom ter potencialnim podjetnikom in

podjetnicam. Namen je opolnomočiti vse podjetnike začetnike s strokovnimi vsebinami na začetku podjetniške poti s posebnim poudarkom na podjetnicah začetnicah. Program je sestavljen iz 5 osnovnih modulov:

1. modul: Začetek podjetniške poti,
 2. modul: Preverjanje poslovne ideje,
 3. modul: Osnove trženja,
 4. modul: Digitalizacija poslovanja,
 5. modul: Pravno formalni vidiki delovanje podjetja;
- Podjetniško mentoriranje;
 - Program za spodbujanje podjetništva START UP;
 - Delavnice podjetništva in kreativnosti za osnovnošolce.

7.3 STANOVANJSKE RAZMERE

Stanovanjska politika poleg zaposlovanja predstavlja najpomembnejše vprašanje, s katerim se soočajo mladi v Sloveniji in je ključnega pomena za njihovo osamosvojitvev.

Za mlade in mlade družine so v okviru urejanja stanovanjske politike na območju občine Jesenice za nekoliko lažji dostop do (občinskih) stanovanj oziroma za uveljavitev reševanja stanovanjskih razmer predvidene določene prednosti oziroma ugodnosti.

Ukrep 1: Ugodnosti pri zaposilu občinskih stanovanj za mlade in mlade družine

Občina Jesenice, na podlagi sprejete stanovanjske politike in okviru vsakokratnega Javnega razpisa za oddajo neprofitnih stanovanj v najem, ki se vodi v skladu s predpisi s področja oddaje neprofitnih stanovanj v najem, mlade in mlade družine ter družine z večjim številom otrok, obravnava kot prednostno kategorijo prosilcev, kar jih z dodatnim točkovanjem uvršča višje na prednostni listi prosilcev za neprofitna stanovanja, ki so v lasti občine in namenjena oddaji v najem.

Kazalnik: število dodeljenih stanovanj za mlade in mlade družine

Ukrep 2: Subvencionirana cena vrtca

Občina Jesenice zagotavlja (dodatno) subvencijo cene vrtca, in sicer se pri izračunih za subvencionirano ceno vrtca pri družinah upošteva stanovanjski kredit, ki ga plačujejo za stanovanje, v katerem bivajo. Dodatna olajšava v obliki znižanega plačila vrtca za en plačilni razred se prizna družinam, ki prvič rešujejo stanovanjski problem (znižanje glede na dohodkovni razred in ostale pogoje se opredeli v postopku določitve cen programov vrtca).

Kazalnik: Dodeljene subvencije za mlade in mlade družine.

Ukrep 3: Namenska stanovanja za mlade v občini Jesenice

V prihodnjem srednjeročnem obdobju je v sklopu celovite (in dokončne) ureditve večnamenskega objekta na naslovu Hrušica 55a po spremembi gradbenega dovoljenja v letu 2022 možno urediti oz. zagotoviti 4 stanovanja. Po izvedbi investicije bodo namenska stanovanja po javnem razpisu dodeljena upravičenim prosilcem.

V prihodnjem srednjeročnem obdobju se predvideva tudi stanovanjska gradnja s strani Stanovanjskega sklada RS, in sicer je po programu Sklada predvidena gradnja na območju OPPN Partizan, kjer bo na voljo predvidoma 46 stanovanj, tudi za mlade (Občina Jesenice v zvezi s tem projektom v okviru pristojnosti pridobiva ustrezno projektno dokumentacijo za komunalno, prometno in zunanjo ureditev območja OPPN Partizan).

Kazalnik: število zgrajenih namenskih stanovanj za mlade.

7.4 MLADI IN DRUŽBA – INFORMIRANJE TER PARTICIPACIJA MLADIH V DEMOKRATIČNIH PROCESIH

Eden izmed pomembnejših ciljev tako lokalne skupnosti, kot tudi organizacij v mladinskem sektorju, je tudi spodbujanje participacije mladih. Pri tem predstavlja informiranje enega od najpomembnejših mehanizmov za zvišanje ter spodbujanje aktivne udeležbe ter vplivanje mladih na odločitve, ki zadevajo njihovo življenje.

Družbeno angažiranost in participacijo mladih lahko povečujemo tudi z boljšim sodelovanjem v organizacijah v mladinskem sektorju oziroma s sodelovanjem pri mladinskem delu. Pomembno pa je tudi sodelovanje mladih in Občine, ki se odvija preko vzpostavljenih formalnih ali neformalnih struktur (med formalnimi strukturami najdemo najpogosteje mladinske svete lokalnih skupnosti ter komisije za mladinska vprašanja, ki delujeta tudi na območju občine Jesenice).

Ukrep 1: Enotno informiranje o možnostih za mlade v občini Jesenice

Enotno informiranje o možnostih za mlade v OJ v izbrani obliki (spletno mesto, poseben profil na socialnih omrežjih, ipd.) bi predstavljalo osrednje in ažurno informacijsko mesto, kjer mladi in tudi ostali občani oziroma zainteresirani posamezniki na enem mestu dobijo informacije z različnih področij: objava športnih in kulturnih dogodkov, objava oglasov za delo s strani lokalnih podjetij, informacije organizacij glede ponudbe izobraževanj, oddaja dogodkov prek aplikacije ipd.

Kazalnik: vzpostavljeno enotno informiranje za področje mladih

Ukrep 2: Delovna skupina za mladinska vprašanja v občini Jesenice

Delovna skupina za mladinska vprašanja, ki je bila leta 2015 prvič imenovana s strani župana, v letu 2021 pa imenovana v novi sestavi, predstavlja pomembno povezavo med mladimi in Občino Jesenice. Naloge delovne skupine so celovita obravnava področja mladih v občini Jesenice,

sprejemanje stališč in mnenj ter posredovanje predlogov županu in Občinskemu svetu občine Jesenice.

Kazalnik: število srečanj z mladimi, število obravnavanih in realiziranih pobud mladih.

7.5 MLADINSKO DELO IN MLADINSKO ORGANIZIRANJE

V okviru tega področja si prizadevamo vzpostaviti ustrezne pogoje za mladinsko delo in mladinsko organiziranje, predvsem v smislu podpiranja delovanja in razvoja organizacij mladinskega sektorja ter v prizadevanju za izgraditev mladinske infrastrukture. Organizacije mladinskega sektorja s svojim delovanjem in aktivnostmi pomembno prispevajo h kvaliteti življenja v okolju, v katerem delujejo, saj prinašajo nove ideje, krepijo medkulturno in medgeneracijsko solidarnost, dajejo pobude za spremembe in bogatijo ponudbo prostočasnih aktivnosti. S tem se krepijo izkušnje, solidarnost ter kohezivnost med mladimi, hkrati pa se razvija tudi odgovornost do skupnosti.

Poleg formalne organizacijske oblike v lokalnem okolju, ki zagotavlja okvir za izvajanje in vodenje mladinskih programov oziroma aktivnosti in na ta način služi interesom mladih, pa je pomembno, da dejavnosti v največji možni meri sami izvajajo samo mladi. To prispeva k njihovi večji motiviranosti pa tudi k večji odgovornosti do programa, ki ga sami oblikujejo, praviloma pa tako delo temelji tudi na veliki meri prostovoljnega dela in lastnega angažiranja, kar predstavlja pomemben temelj razvoja odnosa do družbe oziroma do lokalnega okolja.

Ukrep 1: Sofinanciranje programov in projektov Mladinskega centra Jesenice

Ukrep obsega podporo delovanju javnega zavoda Zavoda za šport Jesenice - organizacijske enote Mladinski center Jesenice (MCJ). Namenjen je spodbujanju participacije mladih, spodbujanju aktivnega preživljanja prostega časa, spodbujanju neformalnega učenja, prostovoljstva in omogočanje aktivnega državljanstva, spodbujanju inovativnosti in kulturne ustvarjalnosti mladih, uveljavljanju večkulturne vzgoje in spodbujanju integracije mladih skozi boljše poznavanje položaja in vloge mladih v družbi. Cilj ukrepa je zagotavljanje pogojev (kadrovskih, prostorskih, finančnih) za delovanje mladinskega centra v občini, ki v obliki priprave in izvedbe vrste programov, prireditev in projektov za mlade ter skupaj z mladimi predstavlja pomembno organizacijo, ki služi njihovim interesom. Hkrati MCJ mladim nudi tudi infrastrukturo - prostor za druženje in razvijanje svojih interesov.

Kazalnik: redno letno sofinanciranje dejavnosti Mladinskega centra Jesenice in število izvedenih programov oziroma projektov, ki se določijo z letnim programom MCJ.

Ukrep 2: Sofinanciranje programov in projektov Mladinskega sveta Jesenice

Ukrep predvideva podporo delovanju lokalnega mladinskega sveta, ki zagotavlja izvajanje nalog na področju mladinske politike, ki se nanašajo predvsem za avtonomijo mladih in njihovo vključevanje

v lokalno samoupravo – lokalno politiko in sodeluje pri upravljanju javnih zadev v jeseniški družbi. Ukrep vključuje tudi podporo posameznim drugim programom in projektom MSJ, ki jih dogovorita lokalna skupnost in MSJ v obliki posebnega programu, ki se nanaša na posamezno leto.

Kazalnik: redno letno sofinanciranje dejavnosti Mladinskega sveta Jesenice in število izvedenih programov oziroma projektov, ki se določijo z letnim programom MSJ.

Ukrep 3: Sofinanciranje mladinskih projektov in programov ter programov in projektov za mlade

3.1.: Spodbujanje mladinskega dela in dela z mladimi«. Ukrep je namenjen spodbujanju mladinskega dela in dela z mladimi in vključuje sofinanciranje preventivnih projektov na področju dela z mladimi (otroki in mladostniki), ki je razdeljeno na primarno preventivo (usmerjena na celotno populacijo mladih z namenom in ciljem aktivnega preživljanja prostega časa v obliki taborov, srečanj, združenj, delavnic, izobraževanja in ostalih aktivnosti, ki dokažejo vsebinsko učinkovitost) ter sekundarno preventivo (usmerjena na določeno skupino mladih, ki so posebej ogroženi, s ciljem, da se s svetovanjem in reševanjem stisk in težav zmanjšajo učinki in posledice tveganih vedenj).

Kazalnik: število izvedenih programov in projektov za mlade v posameznem letu.

3.2.: Podpora mladinskim projektom«. V okviru ukrepa se predvideva sofinanciranje mladinskih projektov, s katerimi želimo spodbuditi aktivno participacijo mladih, omogočiti kakovostnejše mladinsko delo in podpreti izvedbo programov, ki jih izvajajo mladi in zajemajo tiste vsebinske aktivnosti, ki mlade usposabljaajo za aktivno družbeno delovanje ter prispevajo k osebnemu razvoju ustvarjalnih posameznikov in celotnega mladinskega dela.

Kazalnik: število izvedenih mladinskih projektov v posameznem letu.

3.3.: Podpora posebnim socialno-varstvenim programom«. Pomembno vlogo ima tudi sofinanciranje in izvedba posebnih socialno-varstvenih programov za mlade, verificiranih s strani pristojne zbornice in ki ga izvajajo organizacije, ki delujejo v javnem interesu na področju socialnega varstva. Tak program izvaja Društvo za delo z mladimi v stiski Žarek - program »Dnevni center: Naj mladih ne vzgaja ulica«, katerega namen je opolnomočenje otrok in mladine, starih od 7 do 25 let, jim stati ob strani in jim pomagati, da bi odrasli v odgovorne, zdrave in ustvarjalne osebe. Osnovni cilji programa so usklajeni z drugimi mladinskimi programi v sodelovanju z Inštitutom RS za socialno varstvo. Mladim študentom prostovoljcem je v okviru programa omogočeno tudi prostovoljno delo in opravljanje prakse ter tako pridobivanje izkušenj in delitev znanja otrokom in mladostnikom.

Za določene ranljive skupine mladih se predvideva tudi spodbujanje izvajanja posebnih programov s področja zdravljenja zasvojenosti, ki jih podpira lokalna skupnost in ki jih izvajajo posebne strokovne organizacije s tega področja.

Kazalnik: izvedeni programi v posameznem letu.

3.4.: Podpora splošnim programom za mlade«. Predvideva se tudi podpora programom, ki mladim preko prostovoljstva in udejstvovanja na različnih družbenih področjih, omogoča njihov razvoj in osebno rast ter združuje in nadgrajuje njihove občolske dejavnosti. V okviru ukrepa se predvidi tudi zagotavljanje pogojev za organizacijo in izvedbo tekmovanja osnovnih in srednjih šol v znanju o zgodovini mesta Jesenice, ki ga organizira Občina Jesenice v sodelovanju z Gornjesavskim muzejem Jesenice, Zavodom za šport Jesenice – Mladinskim centrom Jesenice, Gledališčem Toneta Čufarja Jesenice ter šolami (OŠ Koroška Bela, OŠ Poldeta Stražišarja Jesenice, OŠ Prežihovega Voranca Jesenice, OŠ Toneta Čufarja Jesenice, Gimnazija Jesenice ter Srednja šola Jesenice) in s katerim spodbujamo k pridobivanju dodatnega znanja in spoznanj z različnih področij, ki se nanašajo na Jesenice. S tem pa tudi prispevamo k približevanju lokalnega okolja mladim ter k spodbujanju aktivnega državljanstva.

Kazalnik: število izvedenih programov in projektov v posameznem letu.

Ukrep 4: Sofinanciranje mladinskega dela v društvih in nevladnih organizacijah

Sredstva so namenjena mladim od 15 do 29 let s stalnim bivališčem v občini Jesenice, in sicer za tiste mlade, ki opravljajo naloge (kot so priprava projektnih predlogov, organizacija in izvedba projektov in različnih dogodkov, aktivno izvajanje programa društva v smislu organizacijske, tehnične, operativne in druge podpore) v društvih ali nevladnih organizacijah, ki imajo sedež v občini Jesenice in ki delujejo na območju občine Jesenice.

Kazalnik: število mladih po letih, ki so bili nagrajeni za svoje aktivno delo v društvih in nevladnih organizacijah.

Ukrep 5: Zagotavljanje infrastrukture za mladinsko delo in mlade

V okviru ukrepa se izvedejo različne aktivnosti v zvezi z zagotavljanjem in izboljšanjem prostorskih pogojev in opreme za mladinsko delo in mlade (preučitev možnosti za morebitno spremembo lokacije za celotno mladinsko dejavnost, izdelava ustrezne investicijske dokumentacije, pridobitev sofinanciranja, izvajanje nadaljnjih postopkov urejanja mladinske infrastrukture) ter tudi aktivnosti na področju ureditve shajališč za mlade na prostem (na podlagi izkazanih potreb).

Ukrep vključuje tudi ostale investicijske projekte s tega področja – vlaganja v otroško letovišče Pinea Novigrad.

Kazalnik: število izvedenih investicij (investicijskega vzdrževanja) oziroma obnovljena mladinska infrastruktura (v m²).

Ukrep 6: Program usposabljanja za mladinske delavce

Aktivnosti v okviru tega programa bi se izvajale za mlade, ki si želijo pridobiti nova znanja in kompetence s področja mladinskega dela. Predvidena je izvedba programov spoznavanja mladinskega dela - usposabljanje za delo v mladinskem sektorju ter praktično delo v mladinskem centru. Program bi se predvidoma prilagajal željam in potrebam udeležencev, bi pa zajemal osnove mladinskega dela, delo s skupino, komunikacijo in reševanje konfliktnih situacij, javno nastopanje, metode dela v skupini, načrtovanje projektov in programov ..., s čimer bi spodbudili tudi razvijanje svojstvenih orodij, mehanizmov in strategij za samostojno delo z mladimi.

V okviru tega ukrepa bi spodbujali mlade, da postanejo dejavni in odgovorni državljani, sposobni prispevati k razvoju in dobrobiti družbe (državljska vzgoja).

Kazalnik: število izvedenih aktivnosti.

8 URESNIČEVANJE IN SPREMLJANJE IZVAJANJA STRATEGIJE

Strategijo za mlade v občini Jesenice za obdobje 2024–2033 sprejme Občinski svet občine Jesenice, za njeno izvajanje pa je odgovorna Občina Jesenice ter deležniki, ki so nosilci posameznih ukrepov. Uresničevanje oziroma t. i. letni izvedbeni načrt strategije predstavlja proračun občine Jesenice za posamezno leto, kjer se, v okviru zmožnosti, tudi zagotovijo finančna sredstva za izvajanje ukrepov oziroma različnih aktivnosti v okviru posameznega ukrepa ter pri različnih deležnikih, ki so nosilci ukrepov.

Izvajanje ukrepov spremljajo nosilci posameznih ukrepov, pristojni sveti zavodov ter Oddelek za družbene dejavnosti in splošne zadeve oz. upoštevajoč pristojnosti tudi drugi oddelki občinske uprave. Poročilo o izvajanju njenih ukrepov bo razvidno iz letnih poročil nosilcev ukrepov ter iz letnih zaključnih računov občine.

Z izvedbo predlaganih ukrepov bo Občina Jesenice v naslednjem programskem obdobju skupaj z nosilci mladinske politike in ostalimi pomembnimi deležniki in strokovnjaki z mladinskega področja spodbujala razvoj mladinskega dela ter prispevala k uresničevanju javnega interesa na področju mladih v občini Jesenice in nenazadnje sledila dosedanjim prizadevanjem oz. nadaljevala s prizadevanji za ohranitev certifikata Mladim prijazna občina.

Pripravili:

Občina Jesenice ter

Mladinski center Jesenice

v sodelovanju z Razvojno agencijo Zgornje Gorenjske,

Mladinskim svetom Jesenice in

Klubom jeseniških študentov

9 VIRI IN LITERATURA

- 1) Miran Lavrič et al., Mladina 2020: položaj mladih v Sloveniji, Maribor, Ljubljana, 2021
- 2) Tanja Baumkircher – Mladinski svet Slovenije, Rezultati ankete: Mladi v času epidemije COVID–19, Ljubljana, 2020, <https://mss.si/>
- 3) Branko Gabrovec et al. - NIJZ, Raziskava o doživljanju epidemije COVID–19 med študenti, Ljubljana, 2021, <https://nijz.si/>
- 4) Zakon o javnem interesu v mladinskem sektorju (Ur. list RS, št. 42/10 in 21/18 – ZNOrg)
- 5) Zakon o mladinskih svetih (Ur. list RS, št. 70/00 in 42/10)
- 6) Resolucija o nacionalnem programu za mladino 2013-2022 (Uradni list RS, št. 90/13)
- 7) Inštitut za mladinsko politiko (<https://institut-imp.si/>)
- 8) Vloga Občine Jesenice za podaljšanje certifikata Mladim prijazna občina za obdobje od 2020
- 9) Zaključni računi občine Jesenice za leto 2019, 2020, 2021, 2022 in Rebalans proračuna občine Jesenice za leto 2023 (sprejet na 3. redni seji Občinskega sveta Občine Jesenice dne 9. 3. 2023)
- 10) Zbornik dobrih praks v mladinskih centrih: Projekt mladim, Zavod Mladinska mreža MaMa, Ljubljana avgust 2018
- 11) NIJZ: Posledice epidemije covid-19 bodo najbolj prizadele mlade, MMC (<https://www.rtvsl.si/zdravje/nijz-posledice-epidemije-covida-19-bodo-najbolj-prizadele-mlade/570705>)
- 12) Katarina Jožič, Duševno zdravje mladih v času epidemije COVID–19, Diplomsko delo, Univezra v Ljubljani, Fakulteta za socialno delo, Ljubljana 2022 (<https://repozitorij.uni-lj.si/Dokument.php?id=157330&lang=slv>)
- 13) Statistični urad RS <https://www.stat.si/statweb>
- 14) Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje <https://www.ess.gov.si/iskalci-zaposlitve/iskanje-zaposlitve/iskanje-dela/#/>

PRILOGA 1

PREGLED IZVAJANJA UKREPOV ZA OBDOBJE 2019–2023

IZOBRAŽEVANJE

Ukrep 1: Spodbujanje formalnega in neformalnega izobraževanja mladih

Kazalnik: število prijavljenih mladih kandidatov od 15 do 29 let na javni razpis za dodelitev sredstev za izobraževanje po letih.

Realizacija ukrepa: 2019 – 1 kandidat, 2020 – 0 kandidatov, 2021 – 1 kandidat in 2022 – 1 kandidat. Javni razpis za leto 2023 je v času priprave predmetne strategije še v teku.

Ukrep 2: Projektno učenje za mlajše odrasle (PUM)

Kazalnik: odstotek vključenih mlajših odraslih, s stalnim bivališčem v občini Jesenice, ki so uspešno zaključili projekt PUM v posameznem šolskem letu.

Realizacija ukrepa: šolsko leto 2019 / 2020 – 40 %, šolsko leto 2020 / 2021 – 17 %, šolsko leto 2021 / 2022 – 100 %, šolsko leto 2022 / 2023 – v času priprave strategije podatki še niso na voljo, ker nekateri udeleženci še zaključujejo svoje šolske obveznosti.

Ukrep 3: Spodbude za pridobivanje delovnih izkušenj v času formalnega izobraževanja

3.1.: Zagotavljanje opravljanja praks mladih v občinski upravi in javnih zavodih, katerih ustanoviteljica je Občina Jesenice

Kazalnik: število vključenih mladih, ki so uspešno opravili prakso v občinski upravi in javnih zavodih.

Realizacija ukrepa: V obdobju 2019 – 2023 so uspešno opravili obvezno dijaško in študentsko prakso v naslednjih javnih organizacijah:

- Turistično informacijski center – TIC (11 mladih)
- OŠ Toneta Čufarja Jesenice (7 mladih)
- OŠ Prežihovega Voranca Jesenice (22 mladih)
- OŠ Koroška Bela (10 mladih)
- OŠ Poldeta Stražišarja Jesenice (6 mladih)
- Ljudska univerza Jesenice (6 mladih)
- Vrtec Jesenice (118 mladih)
- Gornjesavski muzej Jesenice (11 mladih)
- Zavod za šport Jesenice (2 mlada)

3.2.: Zagotavljanje študentskega dela v javnih zavodih, katerih ustanoviteljica je Občina Jesenice

Kazalnik: število vključenih mladih študentov v javnih zavodih po letih.

Realizacija ukrepa:

V obdobju 2019 – 2023 so študentsko delo opravili v naslednjih javnih organizacijah:

- Turistično informacijski center – TIC (24 mladih)
- OŠ Toneta Čufarja Jesenice (2 mlada)
- OŠ Prežihovega Voranca Jesenice (2 mlada)
- OŠ Koroška Bela (2 mlada)
- Ljudska univerza Jesenice (3 mladi)
- Gornjesavski muzej Jesenice (39 mladih)
- Zavod za šport Jesenice (72 mladih od tega 28 mladih v Mladinskem centru Jesenice)

Ukrep 4: Zagotavljanje ustreznih pogojev za obstoj in razvoj visokošolskega izobraževanja (študij na Fakulteti za zdravstvo Angele Boškin)

Kazalnik: Število izobraževalnih programov in zaposljivost diplomantov.

Realizacija ukrepa: 2019 - 2023: Na fakulteti izvajajo pet študijskih programov na vseh treh bolonjskih stopnjah. Na prvi bolonjski stopnji izvajajo visoko-strokovni študijski program Zdravstvena nega (VS), ki je usklajen z direktivo EU za regulirane poklice za poklic diplomirana medicinska sestra, diplomirani zdravstvenik, ter visoko-strokovni študijski programi Fizioterapija (VS). Na drugi bolonjski stopnji izvajajo dva magistrska študijska programa, Napredna zdravstvena nega (mag./2I.) in Promocija zdravja (mag./2I.). Na tretji bolonjski stopnji je na voljo doktorski študijski program Zdravstvene vede (Vir: spletna stran FZAB).

Zaposljivost diplomantov FZAB je odlična, diplomanti dobijo službo takoj, tako v gorenjski regiji kot tudi drugje. Trenutno povpraševanje po diplomantih presega število diplomantov, prostih delovnih mest je mnogo več, kot je na voljo usposobljenih kadrov. V številkah to pomeni, da se 96% diplomantov zaposli v šestih mesecih po diplomi, 4% diplomantov nadaljuje študij oziroma se zaradi različnih razlogov ne odloči za delo v stroki.

ZAPOSLOVANJE

Ukrep 1: Javni razpis za dodelitev sredstev pomoči za spodbujanje razvoja gospodarstva v občini Jesenice

Kazalnik: število prijavljenih mladih kandidatov do 29 let na razpis za dodelitev pomoči za spodbujanje razvoja gospodarstva v občini Jesenice po letih.

Realizacija ukrepa: v letu 2021 so na podlagi javnega razpisa 3 osebe v starosti do 29 let imele odprto podjetje (samostojni podjetniki) in prejele sredstva v ta namen. V ostalih letih ukrep za

spodbujanje mladih ali mladih družin ni bil razpisan, saj se pri tem javnem razpisu upošteva registracija podjetja v Poslovni register Slovenije.

Ukrep 2: Sofinanciranje programov javnih del

Kazalnik: število brezposelnih oseb od 15 do 29 let, ki se vključijo v programe javnih del po letih.

Realizacija ukrepa: mladi v tej starostni skupini niso bilo vključeni v programe javnih del.

Ukrep 3: Podpora programom spodbujanja malega gospodarstva pri mladih, ki jih izvaja Razvojna agencija Zgornje Gorenjske

Kazalnik: število mladih v starosti od 15 do 29 let, ki se vključijo v programe oziroma projekte RAGOR.

Realizacija ukrepa: Statistike v tej starostni skupini se ne vodi, podatki o samem programu so razvidni iz letnega poročila Razvojne agencije Zgornje Gorenjske.

Ukrep 4: Podpora programom s področja karijerne orientacije

Kazalnik: izvedba enega zaposlitvenega sejma na leto, število udeleženih mladih, število udeleženih organizacij, ki se predstavijo, izvedeni planirani programi Ljudske univerze Jesenice.

Realizacija ukrepa: Statistike v tej starostni skupini se ne vodi, podatki o samem programu so razvidni iz letnega poročila Razvojne agencije Zgornje Gorenjske in Ljudske univerze Jesenice.

STANOVANJSKE RAZMERE

Ukrep 1: Ugodnosti pri zaprosilu občinskih stanovanj za mlade in mlade družine

Kazalnik: število dodeljenih stanovanj za mlade in mlade družine

Realizacija ukrepa: Javni razpis za oddajo neprofitnih stanovanj v najem je objavljen na vsake 3 leta. Razpis je bil objavljen v letu 2021 in je še v teku, do konca meseca avgusta 2023 je bilo dodeljenih 24 stanovanj, od tega je bilo 10 stanovanj dodeljenih mladim družinam.

Ukrep 2: Subvencionirana cena vrta pri mladih družinah do 35 let

Kazalnik: število dodeljenih subvencij za mlade družine.

Realizacija ukrepa: Pristojni center za socialno delo na Jesenicah je do avgusta 2019 ročno vodil podatke pri katerih starših in za katere otroke je bilo upoštevano dodatno znižanje plačila vrta za en dohodkovni razred (s podatki o dohodkovnem razredu pred in po upoštevanju stanovanjskega kredita ter datumom veljavnosti takšen odločbe). Po reorganizaciji centrov za socialno delo in z novim šolskim letom, to je od septembra 2019 dalje, se ukrep subvencionirane cene vrta še nadalje izvaja, vendar center za socialno delo ne vodi več ročne evidence teh podatkov (odločbe se izdajajo centralno v Kranju).

Ukrep 3: Namenska stanovanja za mlade v občini Jesenice

Kazalnik: število zgrajenih namenskih stanovanj za mlade

Realizacija ukrepa: Namenskih stanovanj za mlade ni bilo zagotovljenih.

MLADI IN DRUŽBA – INFORMIRANJE TER PARTICIPACIJA MLADIH V DEMOKRATIČNIH PROCESIH

Ukrep 1: Enotni spletni portal

Kazalnik: vzpostavljen spletni portal.

Realizacija ukrepa: Naveden ukrep v tem obdobju ni bil izveden.

Ukrep 2: Delovna skupina za mladinska vprašanja v občini Jesenice

Kazalnik: število srečanj z mladimi, število obravnavanih in realiziranih pobud mladih.

Realizacija ukrepa: Imenovana je bila Delovna skupina za mladinska vprašanja v občini Jesenice za obdobje 2021 – 2023, ki se je v tem obdobju sestala trikrat (oktober 2021 – uvodno srečanje z županom, marec 2022 – delavnica za člane delovne skupine o aktualni problematiki v organizaciji MCJ, junij 2022 – srečanje z županom na temo mednarodnega tabora). Člani delovne skupine so sodelovali tudi v procesu priprave strategije za mlade, kar je podrobneje opisano v Katalogu želja mladih 2023, ki je priloga strategije.

Ukrep 3: Mladinski participativni proračun

Kazalnik: število sodelujočih mladih v glasovalnem delu starih od 15 do 29 let in število realiziranih projektov.

Realizacija ukrepa: Ukrep je bil izveden v sklopu participativnega proračuna in ne ločeno kot mladinski participativni proračun. Podatke o sodelujočih mladih v glasovalnem delu zaradi varovanja osebnih podatkov ni mogoče pridobiti, projekti, ki jih izvajajo mladi pa so v večini izvedeni in sofinancirani na podlagi javnih razpisov za mlade.

MLADINSKO DELO IN MLADINSKO ORGANIZIRANJE

Ukrep 1: Sofinanciranje delovanja Mladinskega centra Jesenice

Kazalnik: redno letno sofinanciranje dejavnosti Mladinskega centra Jesenice in število izvedenih programov oziroma projektov, ki se določijo z letnim programom MCJ.

Realizacija ukrepa: MCJ je za nemoteno delo prejemal sredstva iz proračuna Občine in tudi iz javnih razpisov Urada za mladino. V obdobju od 2019 do konca avgusta 2023 je bilo izvedenih 374 aktivnosti oziroma projektov, kakor jih beležijo glede na zahteve razpisa Urada za mladino RS.

Podatki so razvidni tudi iz zaključnih računov Občine Jesenice za posamezno leto oz. iz letnih poročil javnega zavoda.

Ukrep 2: Sofinanciranje delovanja Mladinskega sveta Jesenice

Kazalnik: število izvedenih nalog, programov oziroma projektov na področju mladinske politike, ki se določijo z letnim programom dela MSJ.

Realizacija ukrepa: MSJ je programske aktivnosti izvajal skladno s sprejetim programom dela za posamezno proračunsko leto. Podatki so razvidni tudi iz letnih poročil organizacije.

Ukrep 3: Sofinanciranje mladinskih projektov in programov ter programov in projektov za mlade

Kazalnik: število izvedenih programov in projektov, število udeleženih uporabnikov programa, število mladih, ki so opravili prostovoljno delo in prakso.

Realizacija ukrepa: Na področju mladih so bili razpisani trije javni razpisi. V obdobju 2019 –2023 je bilo sofinanciranih 17 mladinskih projektov in 117 projektov za mlade. Na podlagi poročil o izvedenih projektih ocenjujemo, da je bilo približno 4.500 udeleženih uporabnikov programa ter okoli 120 mladih, ki so opravili prostovoljno delo in prakso.

Občina Jesenice je v tem obdobju skupaj z javnimi zavodi vsako leto organizirala in izvedla tudi kviz o zgodovini mesta Jesenice, s katerim spodbujamo mlade k boljšemu poznavanju občine in kjer tekmujejo učenci osnovnih šol ter obeh srednjih šol v občini Jesenice oz. so bile aktivnosti v tem obdobju prilagojene in preko spleta dostopne za širšo zainteresirano javnost.

Ukrep 4: Sofinanciranje mladinskega dela v društvih in nevladnih organizacijah

Kazalnik: število mladih po letih, ki so bili nagrajeni za svoje aktivno delo v društvih in nevladnih organizacijah.

Realizacija ukrepa: 2019 – 13 mladih, 2020 – 10 mladih, 2021 – 12 mladih, 2022 – 11 mladih in 2023 – 14 mladih.

Ukrep 5: Podelitev priznanj župana občine Jesenice za uspehe v času šolanja

Kazalnik: število jeseniških dijakov, ki so dosegli izjemen uspeh na maturi, in število jeseniških študentov, ki so zaključili študij s povprečno oceno vseh letnikov študija in diplomske naloge 9,5–10.

Realizacija ukrepa: šolsko leto 2019/2020 – 0, šolsko leto 2020/21 – 2 mlada, šolsko leto 2021/2022 – 1 mladi.

Ukrep 6: Zagotavljanje infrastrukture za mladinsko delo in mlade

Kazalnik: število izvedenih investicij (investicijskega vzdrževanja) oziroma obnovljena mladinska infrastruktura (v m²).

Realizacija ukrepa: Vlaganja v MCJ in letovišče Pinea: 2019 – 13.481,19 €, 2020 – 15.341,68 €, 2021 – 32.764,10 € in 2022 – 99.772,64 €.

Ukrep 7: Program spodbujanja oziroma usposabljanja za mladinske delavce

Kazalnik: število izvedenih aktivnosti.

Realizacija ukrepa: Naveden ukrep v tem obdobju ni bil izveden.

Ukrep 8: Mladinsko ulično delo

Kazalnik: število izvedenih aktivnosti.

Realizacija ukrepa: V letu 2022 se je izvajal projekt Mladi@Jesenice, ki je potekal v obliki mladinskega uličnega dela. Nosilka projekta je bila Razvojna agencija Zgornje Gorenjske (RAGOR), izbrani strokovni izvajalec pa Zavod Jedrce. Glavni namen projekta je reševanje problematike zbiranja mladih na javnih površinah, vključevanje mladih v lokalno skupnost in ustvarjanje kakovostnega sobivanja.

Glavni sklopi projekta:

- promocijske aktivnosti med mladimi in oblikovanje skupin (12x na ulico, 6x na SŠJ in GIMJES),
- priprava in izvedba delavnic na terenu (26 dogodkov na predvidenih lokacijah, različne tematike, video, fotografija),
- izvedba zaključnega dogodka s predstavitvijo dela mladih in premiero video izdelkov,
- izvedba promocijskega dogodka ob začetku šolskega leta 2022/2023 in
- priprava poročila o izvedenih aktivnostih razvoj, koordinacija in vodenje projekta.

MCJ v sklopu svojih rednih aktivnosti kot eno izmed oblik dela uporablja tudi mladinsko ulično delo. Podatki o izvedenih aktivnostih na tem področju so razvidni iz letnega poročila Zavoda za šport Jesenice.

PRILOGA 2
KATALOG ŽELJA
